

magazine • oktober 2024

WAT NA

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

HET SECUNDAIR ONDERWIJS

p. 8
Eerste hulp bij keuzestress

p. 29
Start... toetsen?

p. 52
Erasmus en zo

p. 54
Leren in de praktijk

p. 62
Op naar je eerste job

DEPARTEMENT
ONDERWIJS & VORMING

vlaanderen.be

“

Volgend jaar gaan studeren of starten met werken? Twijfel je nog? Je bent niet alleen. Zo'n 65% van je leeftijdsgenoten heeft geen idee welke richting ze uit willen na het secundair. Wij helpen je op weg om een doordachte keuze te maken.”

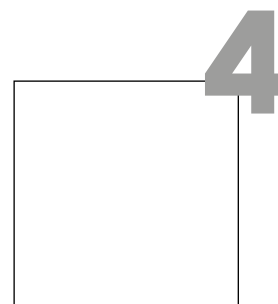
INHOUD

6

Kiezen, hoe doe je dat?

Hoe maak je een doordachte studie- of beroepskeuze? Ontdek tips, organisaties, tools en evenementen als de SID-in die je bij je keuze kunnen helpen.

Alle mogelijkheden

Een schematisch overzicht van alle opties na het secundair onderwijs.

22

Hoger onderwijs

Vind je weg in de vele mogelijkheden om verder te studeren in het Vlaamse hoger onderwijs. Lees over de mogelijke opleidingen en hoe je eraan begint. Ontdek hoeveel het kost om te studeren en welke hulp je kan krijgen.

44

Mogelijkheden buiten het Vlaamse hoger onderwijs

Een loopbaan bij de politie, brandweer, defensie of in de luchtvaart? Zelfstandige worden? Verder studeren in het secundair onderwijs? Een korte avondopleiding volgen? Of wil je naar het buitenland voor een opleiding? Vind de info die je nodig hebt.

60

Naar de arbeidsmarkt

Wil je na het secundair onderwijs aan het werk? Vind meer info over beroepssectoren, diensten en organisaties die je op weg kunnen helpen.

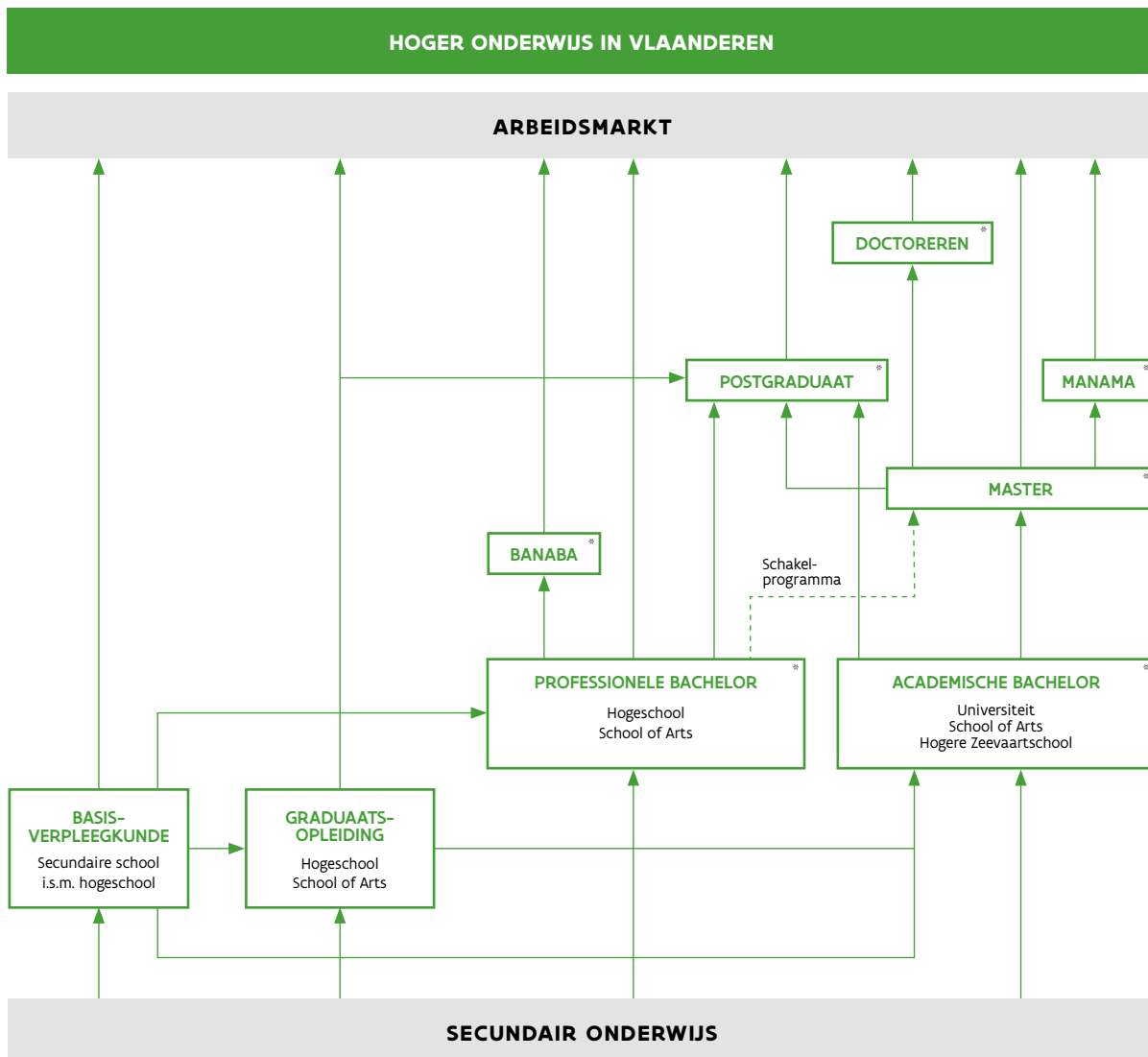
Back
cover

SID-in

Alle praktische info over de Studie-informatiedagen.

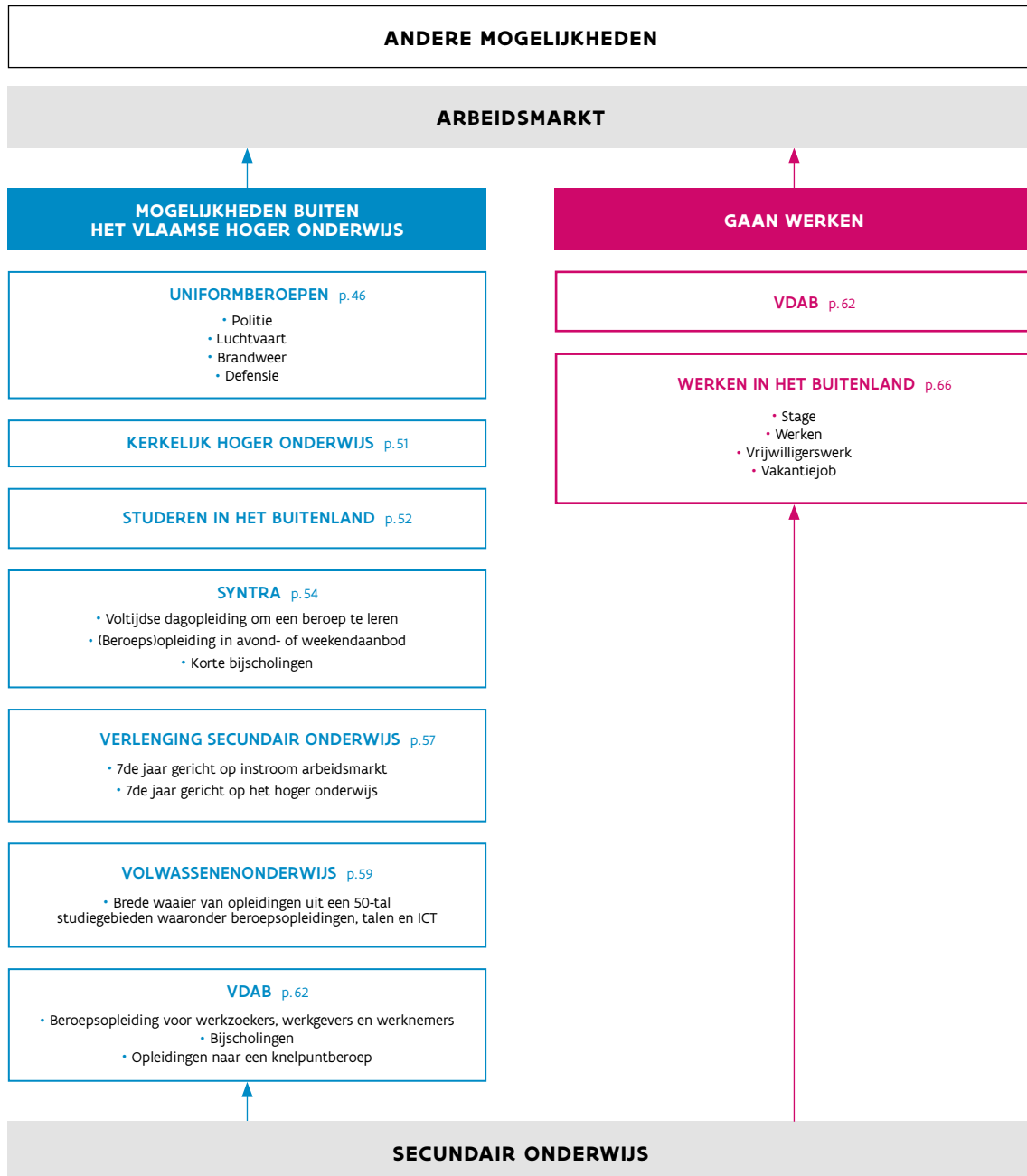
Mogelijkheden na het secundair onderwijs

Het is zover: je mag kiezen wat je gaat doen na het secundair onderwijs. Deze schema's tonen je alle mogelijke wegen.
Ga je via het **hoger onderwijs** naar de arbeidsmarkt? Kies je voor **andere mogelijkheden buiten het Vlaamse hoger onderwijs**?
Of ga je meteen **werken**? De kleuren helpen je doorheen het hele magazine op weg.

* De onderwijsinstelling kan de toelating tot een opleiding koppelen aan bepaalde voorwaarden.

Meer uitleg over de opleidingen binnen het hoger onderwijs in Vlaanderen vind je op p.24. Tijdens je opleiding heb je vaak de mogelijkheid een deel van je studie in het buitenland te volgen. Meer info? Zie p. 52.

VERKENNEN KIEZEN BESLISSEN

Hoe maak je een doordachte
studie- of beroepskeuze?
Ontdek tips, online vragenlijsten,
organisaties, tools en evenementen
die je bij je keuze
kunnen helpen.

8

Kiezen, hoe doe je dat?

12

Columbus

14

SID-in & checklist

19

Onderwijskiezer helpt je kiezen

20

Neutrale info? Naar het CLB

21

Welkom in de Leerwinkel

Kiezen, hoe doe je dat?

Beslissen wat je na het secundair onderwijs wil doen, is voor de meesten een hele uitdaging. Er zijn veel opties. Neem de tijd om voor jezelf uit te maken wat je graag doet en waar je goed in bent. Verken het aanbod en praat erover. Verander gerust eens van gedachte. Merk je dat je twijfelt? Geen paniek: het keuzeproces is voor iedereen anders. Er is geen vaste volgorde van stappen die je moet zetten. Je mag ook op je stappen terugkeren. Zo kom je tot een keuze waar je achter kan staan.

Wie ben je? Wat kan je? Wat wil je?

Ken jezelf

Alles begint bij weten wie je zelf bent: wat doe je graag, waar word je blij van? Maak een lijstje van je sterke en minder sterke kanten. Wat past bij je? Wat boeit je, wat interesseert je? Werk je liever alleen of in team? Binnen of buiten? Wat kan je, of wat wil je beter kunnen? Wat heb je nodig? Wees eerlijk met jezelf.

TIP Een studentenjob of vrijwilligerswerk kan je veel leren over jezelf en wat je al dan niet leuk vindt. Door een paar dagen mee te lopen in een job die je ziet zitten, krijg je een idee van wat het werk inhoudt. Je merkt tegelijkertijd of je last hebt van zaken als faalangst, uitstelgedrag of perfectionisme.

Praat erover, trek het open

Neem de tijd voor een gesprek over je toekomst met je vrienden, ouders en leerkrachten. Zij kennen je goed, je kan je ideeën met hen aftoetsen en krijgt een ruimer beeld van wat mogelijk is.

Ga je voor een knelpuntberoep waardoor je kans op werk verzekerd is? Volg je je hart? Wat is voor jou belangrijk?

TIP Heb je hier graag hulp bij? Maak een afspraak met je CLB-medewerker.

TIP Je kan een lijst opstellen van zaken die je graag wil doen om daarna naar een korter lijstje te gaan van de richtingen die je ziet zitten. Bekijk ook vacatures voor de job(s) waar je aan denkt. Passen de vaardigheden die ze vragen bij jou?

Verken het aanbod

Concreter kijken

Eens je weet welke richting je uit wil gaan, kan je nagaan welke scholen of universiteiten hier een opleiding voor aanbieden. In Vlaanderen is er een ruime keuze aan opleidingen. Informeer je: ga naar de SID-ins, naar opendeur- en openlesdagen, kijk cursussen in. Praat met (oud-)studenten uit die richting, opleidingsexperten en/of studieadviseurs van de onderwijsinstelling.

Wil je meteen gaan werken? Op de website van de VDAB ontdek je welke taken bij welke beroepen horen. Wil je voor een baas werken of als zelfstandige (zie p. 56)? Voor neutrale informatie over alle mogelijkheden kan je terecht bij het CLB of op onderwijskiezer.be.

Praktisch of theoretisch?

Ver of dichterbij?

Ga je studeren, overweeg dan verschillende opties. Wil je meer praktische vakken en een goede studiebegeleiding? Verkiez je eerder algemene en theoretische vakken die je vooral zelf onder de knie krijgt? Weeg de pro's en contra's af, ook praktisch. Wil je dicht bij huis studeren? Of wil je verder weg en op kot gaan? Of zelfs nog iets verder, naar het buitenland (zie p. 52)?

Meer weten over werk?

Er komen altijd nieuwe beroepen bij. En andere verdwijnen. Kies voor de arbeidsmarkt van morgen, niet voor

die van vandaag. Op de website van VDAB ontdek je alles over de arbeidsmarkt. Bedrijven en organisaties zijn georganiseerd in sectoren. Vind een overzicht van beroepen en sectoren op onderwijskiezer.be.

Beslis

Hier ga ik voor

Hak de knoop door en beslis. Stel jezelf een doel en ga ervoor. Als je na enkele weken of maanden merkt dat het niet je ding is, wacht dan geen volledig jaar af, maar praat erover. Weet ook: uiteraard zijn er vakken die je minder goed liggen en die nu eenmaal bij de opleiding of job horen.

TIP Ga je studeren? Bekijk de inschrijvingsvoorwaarden en schrijf je in. Ga je werken? VDAB wijst je de weg naar vacatures. Je krijgt ook tips om goed te solliciteren.

Voor alles een oplossing

Maak je je zorgen over je budget? Misschien heb je recht op een studietoelage? Check p. 40. Heb je gezondheidsklachten zoals vermoeidheidssyndroom of ben je kleurenblind? Zie p. 34.

Praat met vrienden, ouders, studieadviseurs, het CLB of mensen van de richting waar je aan denkt.”

MET DEZE VRAGEN KAN JE AAN DE SLAG

- In welke vakken ben ik goed?
Welke vakken doe ik graag?
- Studeer ik graag? Hoe studeer ik het liefst?
Hoe leer ik het makkelijkst iets bij?
- Welke activiteiten maken me blij? Waar krijg ik
energie van? Wat kan ik elke dag wel doen?
 - Wat zijn mijn talenten?
- Wat vind ik belangrijk? Zorgen voor mensen,
iets nieuws creëren, geld, veel vrije tijd...
 - Ben ik een leider of volg ik liever?
 - Werk ik graag samen of liever alleen?
- Ben ik graag binnen of liever buiten bezig?
 - Werk ik graag met mijn handen of liever
met mijn hoofd? Of beide?

NUTTIGE LINKS

clbchat.be	Het CLB geeft je neutrale info via de chat.
vrijwilligerswerk.be	Zet je in als vrijwilliger.
gostrange.be	Als vrijwilliger studeren en werken in het buitenland.
vdab.be	Wil je werken? Denk aan VDAB. p. 62.
vdab.be/studentenjob	Proeven van een job? p. 62.
vdab.be/internationaal	Werken in het buitenland? p. 66.
euroguidance-vlaanderen.be	Studeren in het buitenland? p. 52.
sidin.be	Bezoek de Studie-informatiedagen. p. 14.
sidin.onderwijskiezer.be	Een keuzeproces met 6 keuzetaken helpt je slimmer kiezen.
blinkers.clbonline.be	Stel via Blinkers je vraag aan je eigen CLB of aan CLBch@t.

ONLINE VRAGENLIJSTEN HELPEN JE KIEZEN

columbus.onderwijskiezer.be

I-Prefer

I-Study

vdab.be/welke-job-past-bij-me

sidin.onderwijskiezer.be/wie-ben-ik

sidin.onderwijskiezer.be/blinkers

Ontdek wie je bent, wat je kan en wat je wil.

Wat zijn jouw interesses? Wat doe je graag?

Hoe goed kan je studeren?

Welke job is geknipt voor jou?

Ontdek je interesse met de keuzetaak 'Wie ben ik'.

Check je keuzeproces met de 'Ik kies?!'-vragenlijst.

Columbus: met doordachte keuze naar het hoger onderwijs

“Ga jij verder studeren? En... welke studie ga je dan doen?”
Dit zijn wellicht de twee meest gestelde vragen als je in het (voor)laatste jaar van het secundair onderwijs zit. Want: wat is er mogelijk, waar ben je goed in, welke studies passen bij jou? Geen eenvoudige vragen. Soms is het moeilijk een zicht te krijgen op alle factoren. Columbus ondersteunt je daarbij.

Columbus is de online exploratietool die je helpt jouw weg te vinden. Aan de hand van vragen krijg je de ruimte en de tijd om je horizon te verruimen en stap voor stap te ontdekken wat bij jou past en waar jij je goed bij voelt. Een route waarop je ontdekt waar het bij een toekomstkeuze écht om draait: zoeken wie je bent, wat je drijft, wat je kan en wat je nog wil kunnen. Hoe beter jij jezelf en de wereld verkennt, hoe beter je keuzes kan maken die helemaal bij je passen.

Na het invullen van de verschillende zelftests krijg je feedback. Columbus houdt je op die manier een spiegel voor waarbij jij jouw interesses, capaciteiten en waarden zélf ontdekt. De feedback die je ontvangt, vormt de aanzet om samen met jouw leraren of andere begeleiders verdere stappen te zetten in je studiekeuzeproces.

 columbus.onderwijskiezer.be

“

Columbus zoekt voorbij de grenzen van wat je kent naar wie je bent, wat je kan en wat je drijft.”

Lara koos voor het onbekende en werd chemisch procesoperator

Een jaar studeren...

Verder studeren? Gaan werken? Ik wist het niet. Daarom koos ik voor een 7de jaar en kreeg ik wat extra bedenktijd. Want 'dan heb ik dat diploma toch al', was mijn redenering. STW was niet de meest logische vooropleiding voor chemische procestechnieken, maar in het 7de jaar begonnen we echt met de basis. Zo kon iedereen mee. We deden ook tien weken stage in een bedrijf. En dat beviel me zo goed. Na mijn stage bood het bedrijf waar ik stage liep me een contract aan... en ik ben onmiddellijk gestart met een topjob.

"Chemische procestechnieken", dat klinkt vaag. Wat ik doe? Via computers en schermen kan ik processen van chemische installaties opvolgen en sturen. Ik zorg ervoor dat alles goed loopt, zowel binnen als buiten. Zijn er geen lekken? Rare geluiden? Moet er iets gestart of gestopt worden? De ene dag ben je 'binnen operator' en lijkt het of je een kantoorjob hebt, de andere dag is het buiten werken en bewegen. Die afwisseling is tof.

“

Tijdens stages merk je wat een job echt inhoudt. Probeer maar en voel of het werk bij je past.”

Lara • 21 jaar
chemisch procesoperator

Ontdek alle interviews

...en levenslang leren

Ik leer altijd iets bij. Fijn, want ook al heb ik maar 1 jaar verder gestudeerd, ik vind studeren leuk. En werken ook! Het échte werk begint op de werkvloer. Hier leer je alles in de praktijk. Of je een extra diploma hebt, maakt geen verschil in deze job. Ik werk samen met collega's met verschillende diploma's en er zijn in de toekomst ook groeimogelijkheden. Mijn studieloopbaan en werklevens zijn anders gelopen dan ik dacht, maar ik ben blij met hoe het gelopen is!

Kom langs op de SID-in

De Studie-informatiedagen zijn er voor jou

Weet je niet wat je wil doen na het secundair? Of ben je op zoek naar meer info om de knoop te kunnen doorhakken? Op de SID-ins vind je alle hogescholen en universiteiten op één plaats. Het CLB is aanwezig en geeft je antwoord op al je vragen: neutraal, objectief en onbevooroordeeld.

Wat kan je doen tijdens de SID-in?

Praat met leraren, studenten en studieadviseurs van hogescholen, universiteiten en andere instellingen. Kom meer te weten over leren en werken bij politie, Defensie en brandweer en in de luchtvaart. Ontmoet lectoren en maak de drempel naar de universiteit of hogeschool kleiner. Ontdek wat te doen als je wil gaan werken bij de stand van de VDAB. Verzamel info over de opleidingen en jobsectoren die je interesseren. Stel 1001 vragen over je studie- of beroepskeuze aan het CLB. Word wijzer over werken of studeren in het buitenland.

Waar en wanneer?

Welke scholen, instellingen en sectoren waar en wanneer aanwezig zijn, zie je op sidin.be. Je vindt er ook hoe je de beurs kan bezoeken met een functiebeperking.

Bereid je voor...

Om zoveel mogelijk uit je SID-in-bezoek te halen, denk je vooraf best na over welke standen je zeker wil bezoeken. Pik enkele vragen uit de checklist waar je een antwoord op wil krijgen. Neem ook de 'slimme vragen' door. Breng je lijstje met vragen mee en stel ze aan de informanten.

 sidin.onderwijskiezer.be/faq/slimme-vragen

Vragen over je studiekeuze

Vragen over de toelatingsvoorwaarden

- Wat zijn de toelatingsvoorwaarden (diplomavorwaarde, taalvoorwaarde...)?
- Zijn er toelatingsproeven of -examens? Wat houden ze in? Wanneer gaan ze door? Hoe kan ik me voorbereiden?
- Moet ik deelnemen aan een starttoets? Wat houdt die in? Waar gaat de toets door en wanneer? Hoe kan ik me voorbereiden?
- Wordt er slechts een beperkt aantal studenten toegelaten voor de opleiding?

Vragen over de opleiding

- Moet ik een bepaalde voorkennis hebben?
- Is de opleiding eerder theoretisch, praktisch of een combinatie?
- Hoelang duurt de opleiding als ik voltijds les volg?
- Ik wil de opleiding liever deeltijds volgen. Welke mogelijkheden heb ik?
- Wat zijn de mogelijke onderwijsvormen (dag-, avond-, afstandsonderwijs of een combinatie)?
- Wordt er een vast lespakket aangeboden?
- Zijn er keuzevakken of aparte afstudeerrichtingen? Zo ja, vanaf wanneer in het traject?
- Welke opleidingsonderdelen (= vakken) krijg ik en wat houden ze in?
- Zijn er stageperiodes? Vanaf wanneer en hoeveel?
- Neemt de opleiding deel aan internationale uitwisselingsprogramma's?

Vragen over de school of campus

- Wat is uniek en aantrekkelijk aan deze onderwijsinstelling?
- Wanneer zijn er info- en opendeurdagen?
- Kan ik ook lessen bijwonen? Zijn er openlesdagen?
- Hoe zit het met de bereikbaarheid van de campus(sen)?
- Welke sociale voorzieningen zijn er?
- Kan ik op kot?
- Welke mogelijkheden zijn er voor studenten met een bijzonder statuut (werkstudenten, topsporters...)?
- Welke mogelijkheden zijn er voor studenten met functiebeperkingen?
- Welke vormen van (studie)begeleiding zijn er mogelijk?
- Hoe werkt het examensysteem?
- Hoe ziet het academiejaar eruit?
- Hoe verlopen de contacten met professoren, docenten en assistenten?
- Hoe hoog zijn de studiekosten?
- Wat is de inschrijvingsperiode en hoe moet ik inschrijven?

Vragen over de toekomst

- Welke vervolgopleidingen zijn er mogelijk na deze studies?
- In welke sectoren en beroepen kan ik later terecht?
- Wat is het perspectief op tewerkstelling?

CHECKLIST

Vragen over je beroepskeuze

Vragen over sectoren

- Wat moet ik kunnen of kennen om aan de slag te gaan in deze sector?
- Kan ik nog verder studeren (en stage lopen) om te specialiseren?
Indien ja, welke studies zijn dan aangeraden?
- Welke ontwikkelingsmogelijkheden zijn er in de sector?
- Welke ondersteuning is er als ik een eigen zaak wil opstarten?
- Kan ik ook in het buitenland aan de slag?

Vragen over beroepen

- Welk(e) beroep(en) kan ik in de sector uitoefenen met mijn vaardigheden?
- Zijn er 'knelpuntberoepen' (=tekort aan kandidaten) binnen de sector?
- Zijn er veel openstaande vacatures voor dit beroep? Waar zijn ze te vinden?
- Wat typeert dit beroep?
- Hoe ziet een gemiddelde werkdag eruit? Is er avond- of weekendwerk?
- Wordt er in ploegen gewerkt?
- Hoe vind ik jobs binnen dit beroep?
- Hoe solliciteer ik het best?
- Welke tips heb je voor de sollicitatiebrief en het sollicitatiegesprek?
- Wat is het startloon? Zijn er extra voordelen (premies, maaltijdcheques...)?
- Is er opleiding op de werkvloer mogelijk?
- Welke doorgroeimogelijkheden zijn er?

Stage leidde naar een job

Tijdens zijn CVO-opleiding van 4 maanden tot keukenmedewerker liep Noman stage in een feestzaal. Dat viel zo goed mee voor alle partijen dat Noman er vast in dienst kwam en intussen de rechterhand van de chef-kok is. In de feestzaal ontvangen ze tot 600 personen en dat geeft uiteraard heel wat werk en organisatie in de keuken. Noman focust zich op de warme gerechten en zorgt ervoor dat die piekfijn in orde zijn.

Wat Noman minder leuk vindt aan zijn job?

Niks eigenlijk. Ook niet de afwas en het poetsen? Daar zorgen zijn collega's voor. In de horeca is het natuurlijk altijd hard werken en veel weekendwerk.

Wat Noman belangrijk vindt?

Op tijd op je werk aankomen, vriendelijk zijn en de handen uit de mouwen steken.

Advies van Noman

Als je geen zin hebt om te studeren, kan je een korte opleiding volgen en een job zoeken.

“

In de horeca is het hard werken en veel weekendwerk. Geen probleem als je zoals ik van aanpakken weet.”

Noman • 21 jaar
keukenmedewerker

Ontdek alle interviews

Catho werkt in de haven en wil niks anders meer

Van een sprong in het onbekende...

De maritieme wereld was echt onbekend voor mij. Tot ik een tv-programma zag over de scheepvaartpolitie. Toen kriebelde het: ik wilde in de haven werken, maar als wat dan? Ik ben met gerichte vragen naar de SID-in gegaan en na het praatje met de hogeschool was ik helemaal verkocht. De maritieme microbe heeft me te pakken.

In de haven werken is machtig. Ik heb veel gestudeerd: eerst een bachelor Logistiek en na een schakeljaar volgde ik een master Logistiek en maritiem management. Een superinteressante studie, heel praktijkgericht. Je komt in contact met bedrijven en met grote spelers op de markt. Gaandeweg word je die maritieme wereld ingezogen. En als je bent afgestudeerd... Dan wil je niks anders meer.

Ik werk nu als terminal coördinator: de draaischijf van alles wat er gebeurt. Je weet dat elke schakel belangrijk is, dat je job ertoe doet. Dat maakt het interessant. Er is niets wat ik echt niet graag doe.

...naar heel veel keuze

Er is hier zoveel te zien, zoveel te doen. Je krijgt de ruimte om veel buiten te gaan: je ziet letterlijk wat je doet. Begrijp je iets niet? Dan kan je buiten de havenarbeiders om raad vragen. Voor mij is de job van terminal coördinator de ideale combinatie van administratie, organisatie, planning en op de terminal werken. Het is een kantoorjob én ik sta met mijn voeten in het - internationale - werkveld. Tijdens mijn stages ontdekte ik dat ik zoveel mogelijk wilde zien en zoveel mogelijk op de terminal wilde zijn. Na het afstuderen had ik geen sollicitatiestress, maar keuzestress: er is veel werk in deze sector.

“

Durf voor een praktijkgerichte opleiding kiezen. Stel vragen, kijk goed rond op de SID-ins en praat erover. Kijk verder dan dat wat je al kent.”

Catho • 24 jaar
terminal coördinator

Ontdek alle interviews

Zoek je begrijpelijke en neutrale informatie over opleidingen en beroepen?

onderwijskiezer.be helpt je op weg.

Slimme keuzes maak je door een doordacht keuzeproces met 6 keuzetaken te doorlopen.

Je kan hiermee aan de slag op sidin.onderwijskiezer.be.

Hoe kies ik? Je zoekt een antwoord op een aantal belangrijke vragen.	Wie ben ik? Informatie over je motivatie, talenten en interesses.	Welke keuzes? Waaruit kan je kiezen? Wat bestaat er allemaal?
Ik verdiep mij Wat houden opleidingen en beroepen precies in?	Ik beslis! Hak de knoop door.	Blij met mijn keuze!? Ik check nog even of ik helemaal zeker ben.

De 6 keuzetaken:

- **Hoe kies ik?** met o.a. [Columbus-hoe kiezen](#)
- **Wie ben ik?** Verken je interesses met **I-Prefer** en **Explorer**. Breng je studiemethode en -motivatie in kaart met **I-Study**. Of volg je Columbusroute: [wat kan ik?](#)
- **Welke keuzes?** Kies ik voor [hogere onderwijs](#), [andere opleidingen](#) of [werken](#)? Wat komt daar allemaal bij kijken?
- **Ik verdiep mij:** Hoe ga ik op zoek naar gedetailleerde informatie, naar inhoud van opleidingen en/of beroepen? Vind tips en tricks.
- **Ik beslis:** Geraak je er niet uit? Het keuzerooster helpt je om knopen door te hakken.
- **Blij met mijn keuze?** Hulp nodig bij je beslissing? [Contacteer je CLB](#).

Weten hoever je staat met je keuzetaken? Vul de 'Ik kies?!'-vragenlijst in via

blinkers.clbonline.be

Verken het hoger onderwijs, via:

- Je favoriete schoolvakken uit het secundair onderwijs
- Belangstelling: vul hiervoor de I-Prefer in
- Studiegebieden

Verken de arbeidsmarkt, via:

- Beroepssectoren
- Beroepenfiches: welke opleiding leidt naar een bepaald beroep?
- Beroepentfilms

Verken andere mogelijkheden en vind info over: werken in de zorg, leerkracht worden, uniformberoepen, knelpuntberoepen, VDAB-opleidingen, Syntraopleidingen, volwassenenonderwijs, flexibel studeren, starten met een eigen zaak...

 onderwijskiezer.be

 sidin.onderwijskiezer.be

 blinkers.clbonline.be

Wat kan het CLB voor je doen?

Zolang je op de middelbare school zit, kan je met heel wat vragen bij het Centrum voor Leerlingenbegeleiding terecht. De CLB-medewerkers staan klaar om je te helpen. Hun begeleiding is gratis. Bovendien is het CLB onafhankelijk van scholen, universiteiten of hogescholen. CLB-medewerkers geven neutrale informatie over je mogelijkheden na het secundair onderwijs.

Stap gerust naar het CLB met dit soort vragen:

- Waar kan ik een bepaalde opleiding volgen?
- Past die opleiding of dat beroep wel bij mij?
- Kan ik die opleiding wel aan?
- Hoe ga ik aan de slag met de info en antwoorden uit de online test?
- ...

Wist je dat?

Bij het CLB werken pedagogen, psychologen, maatschappelijk werkers, artsen en verpleegkundigen. Je kan in vertrouwen met hen praten: zij hebben beroepsgeheim. Misschien verwijzen ze je door naar andere hulpverleners. Dat bespreken ze altijd eerst met jou.

Bel, mail of chat

Vind de contactgegevens van jouw CLB op onderwijskiezer.be.

- Blinkers is je eigen online link met het CLB. Je mailt er rechtstreeks een vraag naar je CLB of maakt een afspraak. blinkers.clbonline.be.
- Je chat gratis en anoniem met je CLB. Ook ouders zijn welkom bij CLBch@t.be.
- Stel je vraag via de vraagmodule op onderwijskiezer.be.
- Bezoek de CLB-stand op de SID-in. Je kan er vragen stellen over opleidingen en beroepen. Ook als je nog twijfels hebt, kan je bij het CLB terecht.

 clb.be

Onder het motto ‘een leven lang leren’ helpen de leerloopbaanbegeleiders van de Leerwinkel jongeren en volwassenen hun weg te vinden.”

>>>

Leren!

daar ga ik voor!

EEN LEVEN LANG LEREN

Van 15 tot 99 jaar

Welkom in de Leerwinkel

Bij de Leerwinkel vind je gratis info en coaching bij het kiezen van een opleiding, vorming of onderwijs. Zowel voor diplomagerichte opleidingen als voor opleidingen die je versterken, iets bijleren of je leven een nieuwe wending geven. Onder het motto 'een leven lang leren' helpen de coaches van de Leerwinkel jongeren en volwassenen hun weg te vinden. Jij bepaalt de vragen en kiest je leertraject. De leerloopbaanbegeleiders houden rekening met jouw persoonlijke voorkeuren en noden, denken met je mee en bieden juiste en neutrale informatie over opleidingen.

In de Leerwinkel kan je terecht:

- Met vragen over je studie- of beroepskeuze
- Voor begeleiding en oriëntatie, individueel of in groep
- Voor doorverwijzing naar de opleidingsinstellingen in jouw regio
- Voor info over gelijkschakeling van je buitenlands diploma

Vind een Leerwinkel in je buurt

 onderwijs.vlaanderen.be/leerwinkels

NAAR HET HOGER ONDERWIJS

Vind je weg in de vele mogelijkheden om verder te studeren in het Vlaamse hoger onderwijs. Lees over de mogelijke opleidingen, hoe ze van elkaar verschillen en hoe je eraan begint. Ontdek hoeveel het kost om te studeren en welke hulp je kan krijgen.

24

Graduaats-, bachelor- of masteropleiding?

29

Starttoetsen, toelatingsproeven en toelatingsexamens

30

Leerkrediet, wat is dat?

32

Studievoortgangsbewaking

34

Extra ondersteuning voor wie het nodig heeft

37

Wel studeren, maar niet voltijds

39

Lerarenopleiding

40

Studiekosten en -toelagen

42

Wat kan je waar studeren?

Graduaats-, bachelor- of masteropleiding?

In het hoger onderwijs zijn er verschillende opleidingsniveaus: graduaat, bachelor en master. Ontdek welk soort opleiding je waar volgt, hoelang de opleiding duurt, hoeveel studiepunten ze omvat en wat je erna kan doen.

Graduaat

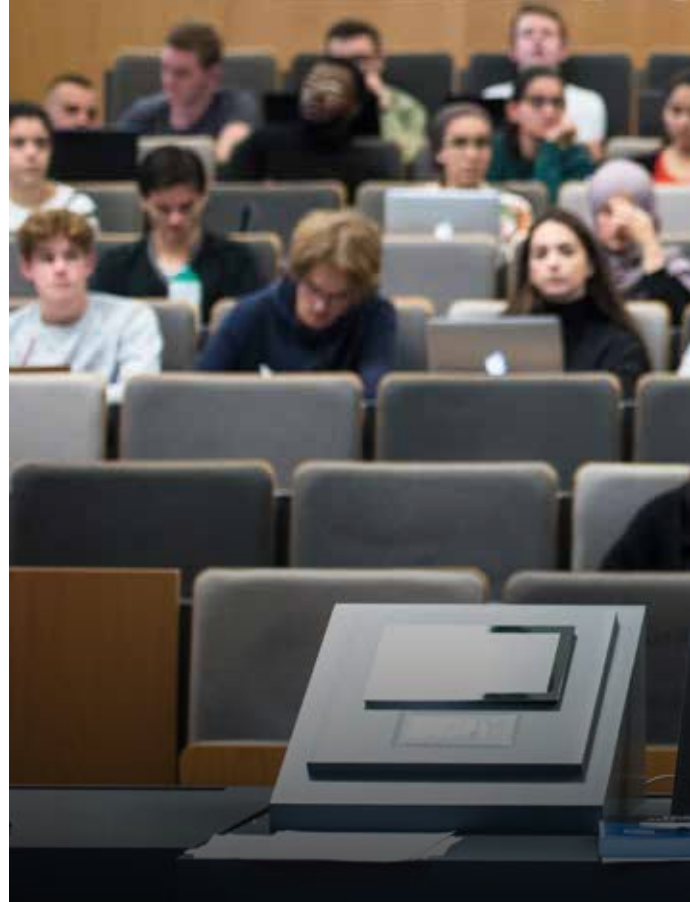
Deze opleidingen zijn kort, krachtig en praktijkgericht. Ze bereiden je voor op een concreet beroep zoals programmeur, HR-deskundige, winkelmanager of vele andere. Minstens 1/3 van de opleiding bestaat uit praktijk: je leert al doende op de werkvloer.

Toelatingsvoorwaarden

Je kan inschrijven als je hebt voldaan aan de leerplicht én je minstens beschikt over 1 van deze studiebewijzen:

- Een diploma secundair onderwijs, onderwijskwalificatie niveau 3 of 4, uitgereikt vanaf het schooljaar 2024-2025
- Een diploma secundair onderwijs, uitgereikt tot en met het schooljaar 2024-2025
- Een studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het secundair onderwijs, dat minstens 3 jaar voor de inschrijving in de graduaatsopleiding behaald is
- Een certificaat van een opleiding van het secundair volwassenenonderwijs (of secundair onderwijs voor sociale promotie) van minimaal 900 lestijden
- Een buitenlands studiebewijs dat als gelijkwaardig erkend is aan 1 van deze voorgaande diploma's

Daarnaast kan een hogeschool ook een bewijs vragen dat een student voldoende kennis heeft van het Nederlands om te starten met een graduaatsopleiding.

WAAR VOLG JE EEN GRADUAATSOPLEIDING?

Hogeschool
School of Arts
Uitzondering is de graduaatsopleiding
Basisverpleegkunde die je volgt aan een school
voor secundair onderwijs

STUDIEPUNTEN?

90 tot 120

HOELANG STUDEREN?

1,5 of 2 jaar wanneer je voltijds studeert
Uitzondering is de graduaatsopleiding
Basisverpleegkunde, die 3 jaar duurt

WAT NA JE GRADUAATSOPLEIDING?

- Je gaat werken.
- Je volgt een bacheloropleiding.

Een aansluitende professionele bacheloropleiding volgen? Dat kan via een verkort traject. Vraag ernaar in je hogeschool.

Wat als je niet voldoet aan de diplomavorwaarde voor een graduaats- of bacheloropleiding?

De hogeschool of universiteit kan afwijken van deze algemene toelatingsvoorwaarden om humanitaire, medische, psychische of sociale redenen of na een toets die je algemene niveau test.

Wil je om die redenen ingeschreven worden? Neem contact op met de hogeschool of universiteit waar je wil studeren.

- 🔗 onderwijs.vlaanderen.be/toelatingsvoorwaarden-hoger-onderwijs
- 🔗 toelatingsonderzoek.be

Professionele bachelor

Een professionele bacheloropleiding bereidt je voor op een job. Je leert via theorie en praktijk. Je maakt kennis met een ruim werkveld. Je leert meer dan 1 beroep. Zo kan je later kiezen tussen verschillende beroepen.

Toelatingsvoorwaarden

Als je minstens een diploma secundair onderwijs (onderwijskwalificatie niveau 4) hebt behaald, kan je je inschrijven voor een bacheloropleiding. Een getuigschrift bso of een diploma secundair onderwijs onderwijskwalificatie niveau 3, is onvoldoende. Ook buitenlandse studiebewijzen die als gelijkwaardig aan deze diploma's erkend zijn, gelden voor een inschrijving in een bacheloropleiding.

Daarnaast kan een hogeschool ook een bewijs vragen dat een student voldoende kennis heeft van het Nederlands om te starten in een bacheloropleiding. Voor een aantal bacheloropleidingen zijn er hiernaast bijkomende voorwaarden. Die kan je nalezen je op p. 29.

WAAR VOLG JE HET?

Hogeschool
School of Arts

STUDIEPUNTEN?

180
Bachelor Verpleegkunde: 240

HOELANG STUDEREN?

3 jaar als je voltijds studeert
Bachelor Verpleegkunde: 4 jaar

WAT NA JE PROFESSIONELE BACHELOROPLEIDING?

- Je gaat werken.
- Je studeert verder aan een hogeschool en volgt een bachelor-na-bachelor (banaba) van ten minste 60 studiepunten. Je behaalt zo een extra bachelordiploma.
- Je volgt een postgraduaat van 20 studiepunten of meer. Je behaalt een postgraduaatgetuigschrift.
- Je studeert verder aan een universiteit en volgt een schakelprogramma. Daarna kan je inschrijven voor een masteropleiding.

Academische bachelor en master

Wil je liever een brede theoretische of artistieke vorming? Wetenschappelijk onderzoek en theoretische kennis, daar draait het om bij de academische bachelor- en masteropleidingen. Heb je je academische bacheloropleiding voltooid? Dan heb je een academisch bachelordiploma behaald. De academische bacheloropleiding bereidt je voor op een masteropleiding. In die masteropleiding verwerf je gevorderde wetenschappelijke of artistieke kennis en competenties. Je rondt je masteropleiding af met een masterproef.

Toelatingsvoorwaarden

De voorwaarden om te starten aan een academische bachelor zijn dezelfde als die voor een professionele bachelor (zie p. 25).

Heb je al een academisch bachelordiploma? Dan kan je je inschrijven voor een masteropleiding. Heb je een professioneel bachelordiploma? Dan kan de hogeschool of universiteit je toelaten tot een masteropleiding als je met succes een schakelprogramma of verkorte bachelor voltooit.

Een instelling kan de toelating tot een masteropleiding beperken tot afgestudeerden van een welbepaalde bacheloropleiding. Als je geen diploma van die bacheloropleiding hebt, kan de instelling je toelaten als je met succes een voorbereidingsprogramma voltooit.

WAAR VOLG JE HET ?

Universiteit
School of Arts
Hogere Zeevaartschool

HOEVEEL STUDIEPUNTEN ?

Academische bachelor: 180
Master: minimum 60

WAT NA JE ACADEMISCHE BACHELOROPLEIDING ?

- Je studeert verder aan een universiteit.
Je volgt een schakelprogramma, (verkorte) bacheloropleiding of masteropleiding.

WAT NA JE MASTEROPLEIDING ?

- Je gaat werken.
- Je studeert verder aan de universiteit.
 - Je volgt een postgraduaat van 20 studiepunten of meer.
Je behaalt zo een postgraduaatgetuigschrift.
 - Je volgt een master-na-master (manama)
van minstens 60 studiepunten.
Je behaalt een extra masterdiploma.
 - Je gaat voor een doctoraat.

Laurie volgde haar gevoel en belandde midden in de mode-industrie

Vanop de SID-in...

Hoewel ik wist dat de mode-industrie mijn passie was, twijfelde ik en overwoog ik verschillende richtingen en opties. Tijdens mijn laatste jaar STW bezocht ik de SID-in. Daar kreeg ik info over de opleiding Modetechnologie. Ik was meteen verkocht. Tijdens de open-deurdag werd mijn gevoel bevestigd en maakte ik mijn keuze.

...via het kotleven...

Dit was het helemaal: een pittige opleiding met veel theorie én praktijk, die me verschillende kanten van kledingontwikkeling liet ervaren. Je krijgt inzicht in elk proces na het ontwerp, tot het afgewerkt product. Het was soms doorbijten – ook omdat ik voor het eerst alleen in een nieuwe stad woonde – maar het is zo'n leuke opleiding dat het absoluut de moeite waard is. Ook op kot heb ik zoveel geleerd over het leven.

“

Kom uit je comfortzone. Kijk goed rond en kies voor jezelf: niet voor je vrienden, niet voor je ouders, maar voor jou. Als je doet wat je graag doet, kan je zoveel verder komen.”

Laurie • 25 jaar
commercieel en logistiek verantwoordelijke

...naar de ideale job

Nu werk ik bij een Belgisch modebedrijf als commercieel en logistiek verantwoordelijke. Ik ben het aanspreekpunt voor klanten van over de hele wereld. Ik werk er graag en krijg veel kansen, vertrouwen en waardering voor wat ik doe. En ik zie wat mijn bijdrage is in het proces. Het is soms hectisch: er moet veel gebeuren voor een kledinglijn verkocht kan worden op beurzen. Lookbooks samenstellen, salespakketten opmaken, leveringen opvolgen... Het hoort er allemaal bij. Er is variatie en uitdaging, maar ook stress en chaos. Dat schrikt me niet af. Ik voel me absoluut op mijn plek hier.

Ontdek alle interviews

Starttoetsen, toelatingsproeven en toelatingsexamens

Om te kunnen inschrijven in bepaalde bacheloropleidingen, moet je eerst een starttoets afleggen. Zo ontdek je of je voldoet aan het verwachte startniveau van de opleiding.

Starttoetsen

Educatieve bacheloropleidingen

Wil je een educatieve bacheloropleiding voor kleuter-, lager of secundair onderwijs volgen? Dan leg je eerst de starttoets lerarenopleiding af. Deze toets geeft je een beeld van je startniveau, je sterktes en eventuele werkpunten.

De toets gaat over je kennis van het Nederlands. Bij de starttoets voor de educatieve bacheloropleiding voor lager onderwijs maken ook Frans en wiskunde deel uit van de toets.

 vlaamsehogescholenraad.be/nl/starttoets

Academische bacheloropleidingen

Ook voor een aantal academische bacheloropleidingen bestaan er starttoetsen. Die geven je een goed beeld van je wiskundige en wetenschappelijke vaardigheden en kennis. Zo weet je waar je staat in verhouding tot het verwachte instapniveau van de bacheloropleiding.

De bacheloropleidingen waarvoor een starttoets verplicht is om te mogen inschrijven, vind je op:

 ijkingsstoets.be

Deelnemen aan een starttoets

De starttoetsen worden onder gecontroleerde omstandigheden afgenomen op vastgelegde data en op verschillen-

de locaties. Om te mogen deelnemen, moet je je tijdig registreren. Ontdek op de websites wat de toetsen inhouden, wanneer je moet inschrijven en wanneer en waar je de toetsen aflegt.

Na de starttoets

Na het afleggen van de starttoets ontvang je feedback. Je krijgt zo zicht op je sterktes, zwaktes en eventuele werkpunten. Een goed resultaat kan je sterken in je studiekeuze. Behaal je de cesuur (het vooraf bepaalde minimumresultaat) op een starttoets niet? Dan kan je je nog altijd inschrijven, maar moet je verplicht een remediëringstraject volgen. Deze remediëring volg je voor of tijdens het eerste jaar van de opleiding.

Na de starttoets ontvang je het bewijs van deelname dat je nodig hebt om je in te schrijven aan de hogeschool of universiteit. Dit bewijs blijft 1 academiejaar geldig.

Artistieke toelatingsproef

Voor de opleidingen in de studiegebieden Audiovisuele en beeldende kunsten en Muziek en podiumkunsten kan je niet rechtstreeks inschrijven. Je moet voldoen aan de algemene toelatingsvoorwaarden en ook slagen voor de artistieke toelatingsproeven, georganiseerd door de hogeschool. Alle details over deze proeven vind je op de websites van de hogescholen.

Toelatingsexamen arts, tandarts en dierenarts

Wil je geneeskunde, tandheelkunde of diergeneeskunde studeren? Dan moet je eerst het verplichte toelatingsexamen voor arts, tandarts of dierenarts afleggen dat de Vlaamse overheid elk jaar organiseert. Als je slaagt én gunstig gerangschikt bent, mag je met de opleiding starten. Het examen bestaat uit 2 onderdelen:

- Een toets van je kennis en inzicht in wiskunde, fysica, chemie en biologie
- Een peiling naar je vaardigheden die van belang zijn om de opleiding met succes af te ronden

Overweeg je om deel te nemen aan het toelatingsexamen? Begin je op tijd voor te bereiden én schrijf je snel in. Vanaf maart 2025 vind je op de website alle info over de inhoud en leerstof van het examen 2025, net als examenvragen van de voorbije jaren, studeertips, de termijn en voorwaarden om in te schrijven.

 toelatingsexamensvlaanderen.be

Leerkrediet, wat is dat?

In het hoger onderwijs zijn er verschillende systemen die je willen motiveren om zo snel mogelijk op de juiste plek terecht te komen en je diploma te behalen. Een van die systemen is het leerkrediet.

Wat is het?

Leerkrediet is het totale pakket van studiepunten dat je tijdens je studieloopbaan kan inzetten voor een inschrijving in een eerste bachelor- of masteropleiding.

Als je start in het Vlaamse hoger onderwijs, krijg je - eenmalig - een leerkrediet van 140 studiepunten. Er verdwijnen punten wanneer je je inschrijft voor een opleiding of opleidingsonderdeel, namelijk het aantal punten van de opleidingsonderdelen waarvoor je je inschrijft. Ben je geslaagd? Dan win je dit aantal punten terug. Ben je niet geslaagd? Dan verlies je de punten. Je leerkrediet weerspiegelt dus je studiesucces. Blijven studeren zonder resultaat te boeken, kan niet. Zo leer je verantwoord omgaan met je studiekeuze en -succes.

Hoe werkt het?

Je schrijft je in voor een voltijds jaar studeren. Je 1ste jaar telt 60 studiepunten. Die studiepunten worden afgetrokken van je leerkrediet van 140 studiepunten.

$$140 - 60 = 80$$

Je bent geslaagd: je krijgt 60 studiepunten terug. Het maakt geen verschil of je in de 1ste of 2de zittijd slaagt. De eerste 60 studiepunten die je verwerft als je ingeschreven bent met een diplomacontract, krijg je eenmalig dubbel terug. Het maakt niet uit of je die 60 studiepunten verwerft tijdens de 1ste fase van de opleiding of tijdens meerdere academiejaren.

$$80 + (60 \times 2) = 200$$

Slaag je niet voor 1 of meerdere opleidingsonderdelen? Dan verlies je de ingezette punten voor die opleidingsonderdelen.

Nakijken hoeveel leerkrediet je nog hebt?

Hou je leerkrediet tijdens je studie goed in het oog. Je kan de stand raadplegen via burgerprofiel.be of via je onderwijsinstelling.

start

bij inschrijving = 80

geslaagd = 200

Leerkrediet laag of op nul

Loopt je studie niet vlot en verlies je veel leerkrediet? Je hogeschool of universiteit kan je hierin adviseren en begeleiden. Komt je leerkrediet op of onder nul, dan kan een hogeronderwijsinstelling je inschrijving weigeren of het studiegeld verhogen. Is je leerkrediet ontoereikend voor de opleidingsonderdelen waarvoor je nog wil inschrijven, dan kan een hogeronderwijsinstelling bijkomend studiegeld vragen.

Voor deze opleidingen heb je geen leerkrediet nodig:

- Schakel- of voorbereidingsprogramma
- Graduaatsopleidingen (ook Basisverpleegkunde)
- Postgraduaatsopleiding
- Bachelor-na-bacheloropleiding
- Master-na-masteropleiding
- Educatieve bacheloropleiding als je al een bachelordiploma hebt
- Educatieve masteropleiding als je al een masterdiploma hebt

Loopt je studie niet vlot en verlies je veel leerkrediet? Je hogeschool of universiteit kan je hierin adviseren en begeleiden.”

Ook wanneer je je inschrijft met een examencontract heb je geen leerkrediet nodig. Dan volg je geen les of practica. Je studeert op eigen houtje en legt examens af. Meer info op p. 37.

onderwijs.vlaanderen.be/leerkrediet

burgerprofiel.be

Studievoortgangsbewaking

Een goede studiekeuze maken en voluit gaan voor een richting die je ligt, is belangrijk. Als je je studie in handen neemt, is het fijn om daarvoor beloond te worden. Als het goed gaat, loopt je studievoortgang vlot en ga je na een academiejaar over naar het volgende jaar.

Loopt je studietraject moeilijk en lukt het niet om voor bepaalde opleidingsonderdelen te slagen? Dan kan je te maken krijgen met studievoortgangsbewaking. Je hogeschool of universiteit kan dan bepaalde maatregelen opleggen. Merk je dat het moeilijk gaat? Ga langs bij een studietrajectbegeleider. Die kan je helpen met je studievoortgang.

Schrijf je je voor het eerst in voor een bepaalde bacheloropleiding? Dan moet je binnen 2 academiejaren slagen voor alle opleidingsonderdelen van die eerste inschrijving. Lukt dat niet, dan kan je niet meer inschrijven voor diezelfde bacheloropleiding. Ook niet als je van hogeschool of universiteit verandert. Deze maatregel geldt niet voor studenten die veranderen van afstudeerrichting of onderwijsvak in een educatieve bacheloropleiding voor secundair onderwijs.

Hogescholen en universiteiten kunnen ook andere maatregelen van studievoortgangsbewaking opleggen.

Zo kan een instelling:

- Jouw inschrijving voor een opleiding weigeren na het eerste jaar. Je instelling kan dat doen als blijkt dat een volgende inschrijving in de opleiding geen positief resultaat zal opleveren.
- Een bindende voorwaarde opleggen als je geen 60% studierendement behaalt
- Een bindende voorwaarde opleggen of je inschrijving weigeren als je na 2 inschrijvingen voor een opleidingsonderdeel (dus: na 4 examenkansen) niet geslaagd bent voor dat opleidingsonderdeel
- Rekening houden met het niet volgen van verplichte remediëring na een starttoets bij een deliberatie
- ...

Je vindt de maatregelen van studievoortgangsbewaking in het onderwijs- en examenreglement van jouw instelling.

Extra ondersteuning voor wie het nodig heeft

Een aangepaste opleiding

Heb je dyslexie en droom je ervan leraar te worden in het basisonderwijs? Met aangepaste methoden en technieken kan je dat diploma behalen. Voorleessoftware of meer tijd voor een examen kan een verschil maken. Omdat iedereen de kans verdient hogere studies aan te vatten, bestaan er tal van oplossingen. Praat erover met de onderwijsinstelling. Ook als je dyscalculie, ADHD, een vorm van autisme, een chronische ziekte, een auditieve, visuele of motorische beperking hebt, kan je je droom waarmaken.

Goede raad van **Valérie**

“Iedereen kan een aangepaste opleiding vinden”, zegt Valérie Van Hees, coördinator bij SIHO, Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs. “Mijn advies is: ga bij je studiekeuze uit van je sterktes en ken je minder sterke punten. Verken vooraf wat de opleiding inhoudt. Neem daarvoor zeker contact op met de hogeschool of universiteit waar je wil studeren. Elke instelling heeft hiervoor een aanspreekpunt.”

Preventief inclusief

Veel onderwijsinstellingen werken hard om zo inclusief mogelijk te zijn, ook preventief. Zo zijn er instellingen die bij een examen extra tijd aanbieden aan alle studenten, zonder dat je een attest hoeft voor te leggen. Dat kan handig zijn wanneer Nederlands niet je thuistaal is of wanneer je het tijdelijk moeilijk hebt. Een ander hulpmiddel is alle lesopnames online ter beschikking stellen. Ben je niet goed te been of wil je de les op jouw tempo volgen, dan is dat bijzonder handig.

Tip 1 **Praat erover**

Ga praten met de onderwijsinstelling waar je een opleiding wil volgen. Bespreek wat ze kunnen doen voor jou.

Tip 2 **Is de volledige opleiding haalbaar?**

Kijk verder dan de vakken van het 1ste jaar. Het zou jammer zijn in het 2de of 3de jaar vast te lopen.

Tip 3 **Inzicht in je beperking: bekijk de fiche op siho.be**

Vind op de juiste fiche aandachtspunten, tips en links om je voor te bereiden op het hoger onderwijs.

Wist je dat?

Om zoveel mogelijk studenten, ook met een beperking, de kans te geven een buitenlandse studie-ervaring op te doen, is het Europese project Inclusive Mobility in het leven geroepen.

 inclusivemobility.eu

Alle info over inclusief onderwijs, de fiches en aanspreekpunten vind je op:

 siho.be

Marjolien laat je haar creativiteit ervaren

Na mijn middelbaar wist ik niet zo goed wat ik wilde verder studeren. Een vriend wees me toen op het bestaan van de bacheloropleiding Podiumtechnieken. Dat bleek helemaal mijn roeping te zijn.

Ik ben nu freelance podiumtechnicus en neem tijdelijke opdrachten aan in de theatersector. Ik zet creatieve ideeën van regisseurs, scenografen en acteurs om in een technisch plan. Ik speel met licht, geluid, video en decor en wek de sfeer op die de makers in gedachten hebben. Tijdens voorstellingen bouw ik mee op. Ik zit achter de knoppen tijdens de show en bouw mee af. Het zijn vaak lange dagen,

ook in het weekend, maar net dat vind ik er zo leuk aan. Ik ontmoet veel mensen, kom op veel plekken en elke dag ziet er anders uit. Het geeft ook zoveel voldoening om bezoekers een échte ervaring te laten beleven. Soms ben ik alleen op pad en is het een eenzame job, maar gelukkig komt dat niet te vaak voor.

Advies van Marjolien

Kies iets wat je graag doet, iets waar je zelf veel energie uit haalt.

“

Het zijn vaak lange dagen, maar net dat vind ik er zo leuk aan.”

Marjolien • 24 jaar
podiumtechnicus

Ontdek alle interviews

Wel studeren, maar niet voltijds

Wil of kan je geen voltijds
dagonderwijs volgen?

Ook dan zijn er verschillende
mogelijkheden om een diploma hoger
onderwijs te behalen.

Je kan kiezen voor een flexibel traject
of studeren aan de Open Universiteit.

Flexibel studeren

Een modeltraject in het hoger onderwijs bestaat uit ongeveer 60 studiepunten. Schrijf je je voor de eerste keer in voor een bepaalde bacheloropleiding, dan moet je inschrijven voor dit modeltraject. Voor bepaalde groepen (werkstudenten, topsporters...) biedt een hogeschool of universiteit een modeltraject met een andere omvang aan. Is jouw situatie nog anders? Heb je bijvoorbeeld een functiebeperking of langdurige ziekte? In samenspraak met de onderwijsinstelling kan je een geïndividualiseerd traject volgen. Je bepaalt dan samen met je hogeschool of universiteit voor hoeveel studiepunten je inschrijft. Vaak kan je kiezen voor begeleide zelfstudie, afstandsonderwijs, e-learning of een combinatie hiervan.

Werkstudenten: werken + studeren

Werken combineren met studeren kan voor bepaalde opleidingen met een werktraject. Sommige opleidingen kan je in avond- of weekendonderwijs of deels op afstand volgen, soms worden de lessen gegroepeerd op een dag in de week. Werkstudenten kunnen ook aanspraak maken op faciliteiten om zo hun werk beter te combineren met hun studies. Onderzoek aan welke voorwaarden je moet voldoen en welke faciliteiten je kan krijgen bij je hogeschool of universiteit.

Examencontract

Je kan ook een examencontract afsluiten. Dan volg je geen lessen of practica, je studeert op eigen houtje en legt examens af. Voor de opleidingsonderdelen waar-

voor je slaagt, krijg je een creditbewijs. Zo kan je voor bepaalde opleidingen ook je diploma behalen. Informeer je bij je hogeschool of universiteit.

Creditcontract

Wil je enkel bepaalde onderdelen van een opleiding volgen? Dan kan je een creditcontract afsluiten. Je volgt les, krijgt begeleiding en legt examens af voor deze specifieke vakken. Voor de opleidingsonderdelen waarvoor je slaagt, krijg je een creditbewijs.

Combineren

Wil je het liefst studeren met een examencontract, maar moet je toch verplicht enkele vakken volgen of stage doen voor jouw opleiding? Sluit dan voor dat opleidingsonderdeel een creditcontract af. Informeer bij je hogeschool of universiteit of dit kan.

Open Universiteit

Bij de Open Universiteit (Nederland) kan je online bachelor- en masteropleidingen volgen. Het gaat om zelfstudie op afstand, met begeleiding van een studiecentrum van een Vlaamse universiteit.

Let op: hier behaal je een Nederlands diploma. Als je in Vlaanderen solliciteert, kan een werkgever vragen om dat diploma gelijkwaardig te laten verklaren met een Vlaams diploma. Dat is mogelijk bij NARIC Vlaanderen.

 ou.be

 naric.be

Lerarenopleiding

Wil je leraar worden? Dat kan:

- Meteen na het secundair onderwijs
- Als aanvulling op een eerder behaald diploma
- Na relevante werkervaring

Je kan op 3 verschillende opleidingsniveaus een lerarenopleiding volgen. Je kiest voor een educatieve opleiding op graduaats-, bachelor- of masterniveau.

Ontdek er alles over op:

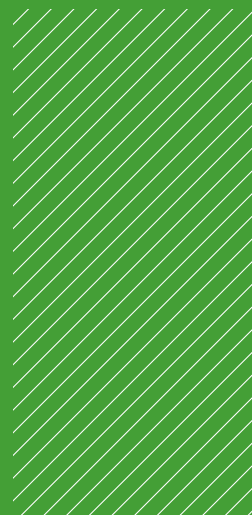
 lesgeven.vlaanderen

“

Jente

Ik wil graag een verschil maken in de schoolcarrière van mijn leerlingen.”

Welke studiekosten en studietoelagen zijn er?

Inschrijvingsgeld

Als je je inschrijft aan een hogeschool of universiteit, dan betaal je studie- of inschrijvingsgeld voor de lessen, de onderwijsactiviteiten en examens. Het bedrag hangt af van:

- De onderwijsinstelling en de richting die je kiest
- Het aantal studiepunten dat je opneemt
- Je mogelijk recht op een studietoelage
- Of je je inschrijft voor een diploma-, credit- of examencontract (zie p. 37).

Andere studiekosten

Naast het inschrijvingsgeld heb je nog andere studiekosten. Denk maar aan de aankoop van boeken, cursussen en ander studiemateriaal, een abonnement op het openbaar vervoer, huisvesting... Wil je een volledig beeld krijgen van je studiekosten? Dan kan je contact opnemen met de studentenvoorziening of sociale dienst van je hogeschool of universiteit.

Studietoelage

Kan je als student financiële steun gebruiken?

Een studietoelage kan voor jou het verschil maken. Dan betaal je als beursstudent automatisch minder inschrijvingsgeld. Ga je op kot? Dan krijg je een hogere toelage. Ben je 18+? Dan krijg jij, en niet je ouders, dit bedrag op je rekening.

1. Check op de website of je er recht op hebt. Het inkomen van je ouders en je gezinssituatie zijn 2 bepalende factoren.
2. Vraag je toelage eenvoudig aan door een profiel aan te maken via het digitaal loket op studietoelagen.be. Duid in je profiel aan dat de dienst Studietoelagen elk jaar automatisch mag onderzoeken of je recht hebt op een toelage. Zo vergeet je je studietoelage zeker niet aan te vragen.

Kom je net niet in aanmerking voor een studietoelage? Misschien kan je als bijna-beursstudent toch minder inschrijvingsgeld betalen.

Studiefinanciering of studielening

Naast de studietoelagen van de Vlaamse overheid kan je voor studiefinanciering of een studielening ook terecht bij de studentenvoorziening of sociale dienst van je universiteit of hogeschool. Of voor een overbruggingslening, als je door omstandigheden tijdelijk extra kosten hebt. Die voorziening of dienst kan ook een renteloos voorschot op je studietoelage toestaan. Informeer je.

📄 studietoelagen.be

📄 centenvoorstudenten.be

📄 onderwijs.vlaanderen.be/studiegelden

Wat kan je waar studeren?

Een volledig overzicht van alle studiegebieden en -richtingen in het hoger onderwijs? En wat je waar kan studeren? Scan de QR-code.

Wie vind je waar?

AP HOGESCHOOL Antwerpen • Mechelen • Turnhout 🔗 ap.be	HOWEST Brugge • Kortrijk • Oudenaarde 🔗 howest.be
ARTEVELDEHOGESCHOOL Gent 🔗 arteveldehogeschool.be	KAREL DE GROTE HOGESCHOOL Antwerpen 🔗 kdg.be
ERASMUSHOGESCHOOL BRUSSEL Brussel • Leuven 🔗 ehb.be	LUCA SCHOOL OF ARTS Brussel • Gent • Leuven • Genk 🔗 luca-arts.be
HOGENT Aalst • Bottelare • Gent • Lokeren • Melle 🔗 hogent.be	THOMAS MORE Antwerpen • Geel • Lier • Mechelen Sint-Katelijne-Waver • Turnhout • Vorselaar 🔗 thomasmore.be
HOGERE ZEEVAARTSCHOOL (Antwerp Maritime Academy) Antwerpen 🔗 amacademy.be	KU LEUVEN Antwerpen • Brugge • Brussel • Diepenbeek • Geel Gent • Kortrijk • Leuven • Sint-Katelijne-Waver 🔗 kuleuven.be
HOGESCHOOL ODISEE Aalst • Brussel • Dilbeek • Gent • Schaarbeek • Sint-Niklaas 🔗 odisee.be	UNIVERSITEIT ANTWERPEN Antwerpen 🔗 uantwerpen.be
HOGESCHOOL PXL Diepenbeek • Hasselt 🔗 pxl.be	UNIVERSITEIT GENT Kortrijk • Gent 🔗 ugent.be
HOGESCHOOL UCLL Diepenbeek • Diest • Genk • Hasselt • Heverlee • Leuven 🔗 ucll.be	UNIVERSITEIT HASSELT Diepenbeek • Hasselt 🔗 uhasselt.be
HOGESCHOOL VIVES Brugge • Kortrijk • Oostende • Roeselare • Torhout 🔗 vives.be	VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL Brussel 🔗 vub.be

Ontdek alle opleidingen in het hoger onderwijs

Wil je de mogelijkheden overlopen? Of heb je besloten wat je wil studeren en wil je weten waar je deze studies kan volgen?

Op de website van de hogeschool of universiteit van je keuze vind je het studieprogramma, de leslocaties en alles wat je wil weten over het studentenleven.

Voor het volledige studieaanbod, adressen en alle nuttige info, check onderwijskiezer.be.

Alle door de Vlaamse overheid erkende graduaats-, bachelor- en masteropleidingen, vind je op hogeronderwijsregister.be.

MOGELIJKHEDEN BUITEN HET VLAAMSE HOGER ONDERWIJS

Een loopbaan bij de politie, brandweer,
Defensie of in de luchtvaart?
Wil je zelfstandige worden? Of verder
studeren in het secundair onderwijs?
Een korte opleiding volgen in avond- of
weekendaanbod? Naar het buitenland
voor een opleiding? Ontdek de
verschillende mogelijkheden buiten het
Vlaamse hoger onderwijs.

46
Politie, luchtvaart, brandweer en Defensie

51
Kerkelijk hoger onderwijs

52
Studeren & stages in het buitenland

54
Syntra

56
Opleidingen om te starten als zelfstandige

57
Verder studeren in het secundair onderwijs

59
Volwassenenonderwijs

Politie, luchtvaart, brandweer & Defensie

Altijd al gedroomd van een job als militair
of politieambtenaar?

Een carrière als beroepspiloot
of bij de brandweer?

Hier ontdek je meer over deze specifieke
opleidingen en jobs.

Politie

Zie je jezelf als agent, beveiligingsagent of inspecteur? Het verkeer regelen, diefstal voorkomen, fraudeurs of snelheidsduivels betrappen, tussenkomen bij familiesituaties, een administratieve rol opnemen... Bij de Lokale of Federale Politie kies je uit meer dan 100 expertises, zowel met als zonder uniform. Elk jaar zoeken ze 3 000 nieuwe talenten om het politiekorps te versterken. Mensen helpen, daar gaat het om. Integriteit, respect en handelen met een open geest vormen de kernwaarden. Waken over de individuele vrijheden en rechten en controleren dat iedereen de regels naleeft: zo draagt de politie bij aan de maatschappelijke veiligheid en de democratie.

Dit zijn de mogelijke jobs:

Operationele kader

- Agent van politie (selectieprocedure)
- Beveiligingsagent (selectieprocedure)
- Inspecteur (selectieprocedure)
- Hoofdinspecteur met bijzondere specialisatie
(externe werving op basis van welbepaald bachelordiploma)
- Commissaris
(externe werving op basis van masterdiploma)

Om tot het operationele kader te behoren zijn er toelatingsvoorwaarden. Als je slaagt voor de selectieproeven, kan je een opleiding volgen in 1 van de politiescholen.

Administratief en logistiek kader

Onthaalmedewerker, boekhouder, jurist, technische kracht, ICT- of communicatiedeskundige... Deze ondersteunende functies zonder uniform maken 20 % van het politiepersoneel uit. Per niveau is een ander diploma vereist.

Diplomavereiste:

- Niveau D (geen diploma nodig)
- Niveau C (diploma secundair onderwijs)
- Niveau B (bachelordiploma)
- Niveau A (masterdiploma)

Alle vacatures bij de politie vind je op:

 jobpol.be

Luchtvaart

Was het altijd al je droom om een Boeing 747 te besturen? Wil je beroepspiloot worden en passagiers naar hun bestemming brengen? Dan is dit je eerste missie: slagen voor het officiële examen voor commercieel piloot georganiseerd door het Directoraat-Generaal Luchtvaart (DGLV).

De opleiding bestaat uit 3 delen:

- 1 Medische keuring
- 2 Theorie
- 3 Praktijk

Er zijn 3 manieren om de theorie en praktijk onder de knie te krijgen. Engels is de voertaal.

- 1 Je volgt een modulaire cursus bij een privéopleidingsinstelling die erkend is door het DGLV. Je mag theorie en praktijk bij verschillende opleidingsinstellingen volgen. Er zit geen tijdslimiet op de totale opleiding, wel op de aparte onderdelen.
- 2 Je volgt theorie en praktijk bij eenzelfde privéopleidingsinstelling die erkend is door het DGLV. Deze opleiding rond je af in maximum 36 maanden.

3 Je volgt de professionele bacheloropleiding Luchtvaart, aspirant-lijnpiloot. Nadat je je bachelordiploma behaald hebt, kan je je vliegvergunning behalen door binnen de 36 maanden de praktijkopleiding te volgen. Die bestaat uit zo'n 200 vliegreuren.

- Deze opleiding kan je volgen aan hogeschool VIVES, Campus Oostende VLOC.

Gepassioneerd door vliegtuigen, helikopters en drones terwijl je met beide benen op de grond staat? Dan kan luchtvaarttechnologie je ding zijn. In de bacheloropleiding leer je meer over ontwerp, productie, planning, inspectie en onderhoud van alles wat vliegt.

- Deze opleiding volg je aan hogeschool VIVES, Campus Oostende VLOC.

Vergunning

 mobilit.belgium.be/nl/luchtvaart/vliegen-met

Medische keuring

 health.belgium.be/nl/medex/veiligheid-de-vervoerssector/piloten

Brandweer

Werken bij de brandweer is meer dan branden blussen. Naast brandbestrijding treedt de brandweer op als ambulancedienst voor spoedgevallen, om geknelde mensen uit geaccidenteerde voertuigen te bevrijden. De brandweer maakt ook de openbare weg vrij na een zwaar ongeval en helpt bij overstromingen, explosies en instortingen. Ook bij kleinere problemen snelt de brandweer te hulp.

Wil je aan de slag bij de brandweer? Dan is de eerste stap je Federaal Geschiktheidsattest of FGA behalen. Dat doe je in 3 modules:

- 1 Competentietest
(vrijstelling met diploma secundair onderwijs)
- 2 Operationele handvaardigheidstest
- 3 Lichamelijke geschiktheidsproeven

Je kan gaan voor vrijwilliger of voor professioneel brandweerpersoneel, volgens je eigen wensen en de beschikbare vacatures. Als je het FGA op zak hebt, kan je solliciteren bij een hulpverleningszone. Je FGA is geldig voor onbepaalde duur, behalve het onderdeel lichamelijke geschiktheidsproeven. Dat attest blijft 2 jaar geldig. Na je sollicitatie volg je de basisopleiding NBo1 (240 uur). De opleiding loopt over ± 1,5 jaar. Afhankelijk van de plaats van opleiding volg je overdag, 's avonds of in het weekend les.

 ikwordbrandweer.be

Supertevreden bij de brandweer

Na het secundair schreef ik me in voor de opleiding Industriële wetenschappen. Toen we op het einde van het 1ste semester een stageplaats mochten kiezen, heb ik me uitgeschreven. Het was niet iets dat ik me de rest van mijn leven zag doen. Dan heb ik een tijdje in de horeca gewerkt en nagedacht welk soort job ik wilde doen. Ik besloot de toelatingsproef bij de politie af te leggen. Er was een schrijfoefening bij en omdat ik te veel schrijffouten had, was ik niet geslaagd. Gelukkig maar, want zo ben ik bij de brandweer beland. Daar ben ik nu heel erg tevreden.

Attest, opleiding, eed

Ik behaalde mijn FGA of Federaal Geschiktheidsattest en dan was het wachten op een geschikte vacature. Die kwam er bij de Tiense brandweer. Sinds eind 2018 ben ik er aan de slag als vrijwill-

Bij de brandweer kan je straffe dingen doen. Het werkritme is aangenaam en de teamsfeer super. Ik kan mensen helpen op een unieke manier wanneer ze dat hard nodig hebben.”

Jerom • 24 jaar
brandweerman

[Ontdek alle interviews](#)

liger. Na de opleiding tot brandweerman legde ik de eed af zoals alle ambtenaren in België: 'Ik zweer getrouwheid aan de Koning, de Grondwet en de wetten van het Belgische volk.' Daarna volgde ik 1 jaar stage. Ik behaalde mijn rijbewijs C en volgde ook de ambulanciersopleiding. Nu ruk ik regelmatig mee uit met de ambulance.

Van vrijwilliger naar beroeps

Terwijl ik op de wachtlijst sta om beroepsbrandweerman te worden, volg ik de opleiding om sergeant te worden. Daar komt onder andere chemie en fysica bij kijken. En hoe je bij een interventie de juiste beslissingen neemt en een team aanstuurt. Die lessen volg ik 1 dag per week gedurende een jaar. Zo ben ik er klaar voor wanneer er een vacature is.

Super teamsfeer

Het mooie aan mijn job vind ik dat ik redelijk goed verdienen en werkzekerheid heb. Mijn job is ook avontuurlijk: bij de brandweer kan je leuke,

vette dingen doen. Het werkritme is aangenaam: als vrijwilliger kan je kiezen wanneer je beschikbaar bent. Je bent 24 uur van dienst en daarna ben je 3 dagen vrij. Je hebt dus tijd voor een 2de beroep of voor je gezin. Verder is de teamsfeer hier super. En ik kan mensen helpen op een unieke manier wanneer ze dat hard nodig hebben, dat geeft veel voldoening.

Advies van Jerom

In de zomervakantie na het secundair wist ik totaal niet wat ik wilde doen. Ik heb me toen maar ingeschreven in een richting die veel van mijn klasgenoten kozen. Zelfs al deed ik het maar kort, het is niet verloren. Je leert er altijd iets uit. En voelt het niet goed, probeer dan iets anders. Hoe meer je probeert, hoe beter je weet wat je bevalt. Uit vakantiewerk of een studentenjob kan je ook veel halen: werk je graag in de tuin, in een winkel, in de horeca? En tegelijk: niet te veel werken, hé. Geniet van het leven.

Defensie

Defensie bestaat uit 5 componenten: de Land-, Lucht-, Marine-, Medische en Cybercomponent. Elk met een brede waaier van zowel uitvoerende als leidinggevende jobs. Je loopbaan start altijd met een uitdagende militaire en professionele opleiding afgestemd op jouw toekomstige job. Ervaring is dus niet vereist.

Soldaat of Matroos

(uitvoerende job)
[geen diploma vereist](#)

Als soldaat of matroos is er geen getuigschrift basisonderwijs, diploma of ervaring vereist. Je wordt gratis opgeleid en ontvangt onmiddellijk een salaris. Je start met een tijdelijk contract. Tijdens je loopbaan zijn er mogelijkheden om naar een vast contract over te gaan.

Onderofficier

(leidinggevende job)
[diploma secundair onderwijs
of bachelor vereist](#)

De Koninklijke School voor Onderofficieren in Sint-Truiden (KSOO) verzorgt zowel de basisopleiding als de voortgezette vormen tot technisch en niet-technisch onderofficier.

Je kan via Defensie ook een bachelor-diploma behalen. Het aanbod van de verschillende opleidingen wordt jaarlijks afgestemd op de noden van Defensie. Je studies worden betaald, je ontvangt een salaris en tijdens de vakantieperiodes volg je aanvullend militaire en fysieke vormen.

Je kan het bachelortraject ook aanvatten vanaf het 2de bachelorjaar. Vind alle info op [mil.be](#).

Heb je je bachelor al behaald en zoekt Defensie iemand in jouw afstudeerrichting? Dan kan je solliciteren als onderofficier (niveau B) waarbij je loopbaan een extra versnelling krijgt.

Officier

(leidinggevende job en
management)
[diploma secundair onderwijs of hoger](#)

Er zijn verschillende trajecten tot officier. Je kan een studietraject volgen via de Koninklijke Militaire School (KMS), de universiteit van Defensie in Brussel of via een burgeruniversiteit of hogeschool. Maar ook als je al een bachelor- of masterdiploma op zak hebt, kan je aan de slag als officier. Ontdek er alles over op [mil.be](#).

Kerkelijk hoger onderwijs

Rooms-katholieke godsdienst

• Priester

Vorbereidend jaar - filosofie - theologie - pastoraal

Johannes XXIII-seminarie
Lemmensberg 1, 3000 Leuven
Tel. 016 31 02 00

✉ priesteropleiding.be

✉ kristof.struys@kuleuven.be

• Permanent diaken

bisdom Antwerpen

✉ bruno.aerts@bisdomantwerpen.be

bisdom Brugge

✉ geert.vervaecke@ccv.be

bisdom Gent

✉ joris.polfliet@bisdomgent.be

bisdom Hasselt

✉ bart.benats@gmail.com

bisdom Mechelen-Brussel

✉ pwd.mechelen@kerknet.be

• Godsdienstleraar secundair onderwijs

3 jaar aanvullende studie bij een eerder behaald
basisdiploma met lesbevoegdheid

Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen
Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen

✉ higw@bisdomantwerpen.be

Hoger Diocesaan Godsdienstinstituut
Biezekapelstraat 2, 9000 Gent

✉ hdgi.secretariaat@ccv.be

Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen
Tulpinstraat 75, 3500 Hasselt

✉ secretariaat.higw@bisdomhasselt.be

Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen
Lemmensberg 1, 3000 Leuven

✉ higw.mechelen@kerknet.be

Protestants-evangelische godsdienst

• Godsdienstleraar

Lager en secundair onderwijs (1ste graad)

Kerkelijke opleiding:

- Instituut Bijbelse Vorming
Heverlee (deeltijds)

Reguliere lerarenopleiding BaSO,
keuzevak Protestants-Evangelische Godsdienst:

- UCLL
Campus Heverlee

Secundair onderwijs (2de en 3de graad)

Educatieve Master Protestantse Theologie aan:

- Evangelische Theologische Faculteit
Heverlee (voltijds en deeltijds)
- Faculteit Protestantse Theologie en Religiestudies
Brussel (voltijds en deeltijds)

• Certificaat PEGO

Houders van een diploma op bachelorniveau (ongeacht
de richting) + een pedagogisch diploma kunnen het
Certificaat PEGO behalen door een verkorte opleiding
theologie te volgen.

✉ secretariaat@pego.be

• Predikant

Meer info via:

Verenigde Protestantse Kerk in België
Huis van het Protestantisme
Brogniezstraat 44a, 1070 Brussel
Tel. 02 510 61 73

✉ info@protestant.link

Federale Synode
Brogniezstraat 46, 1070 Brussel
02 510 61 82

Studeren of stage lopen in het buitenland

Een tijd studeren of stage lopen in het buitenland kan in heel wat opleidingen. Vaak loopt dit via het Erasmus+-programma van de Europese Unie.

Waar je naartoe kan, voor hoelang en in welk jaar van jouw opleiding, hangt af van je universiteit of hogeschool, je opleiding én het aantal kandidaten. De dienst internationalisering van je hogeschool of universiteit biedt antwoord op je vragen.

Waardevolle ervaring

De resultaten van je Erasmusstudie- of stageperiode worden vertaald in ECTS-credits (European Credit Transfer and Accumulation System). Je buitenlandse ervaring wordt dus erkend als een volwaardig onderdeel van je opleiding. Werkgevers waarde-

ren internationale leerervaring enorm. Je bouwt zelfstandigheid en zelfvertrouwen op, leert beter omgaan met verschillen en wordt sterker in het oplossen van problemen. Vermeld je buitenlandse ervaring dus zeker op je cv.

Inclusief studeren

Het Erasmus Student Network (ESN) en het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO) ontwikkelden het platform inclusivemobility.eu. Je vindt er onder meer praktische informatie over de toegankelijkheid van hogeronderwijsinstellingen in Europa.

Niet enkel Erasmus+

Via een andere weg een buitenlandse ervaring opdoen? Via studentsonthemove.be ontdek je verschillende mogelijkheden:

- De Vlaamse overheid reikt beurzen uit via de Geneieke Beurzen en het Priority Country Programma.
- Ook het Washington Center en ASEM WPP (onder andere voor China, Indië en Zuid-Korea) bieden mogelijkheden.
- De Vlaamse Interuniversitaire Raad financiert reisbeurzen via VLIR-UOS i.h.k.v. Universitaire Ontwikkelingssamenwerking.

Erasmusstage na je studies

Heb je er nog geen 12 maanden Erasmus opzitten als je afstudeert? Dan kan je je kandidaat stellen voor een Erasmus+-beurs voor een buitenlandse stage na het afstuderen. Is je hogeschool of universiteit lid van het Flanders Traineeship Platform? Registreer je dan tijdens je studie. Je moet de stage zelf vinden en voltooien in het jaar nadat je afstudeerde. Vraag ernaar bij je hogeschool of universiteit.

Stagedatabanken zoals Erasmus Intern of Eurodesk Opportunity Finder komen misschien van pas. Je kan ook contact opnemen met internationale bedrijven en organisaties of de Kamer van Koophandel. Een stagebureau kan heel wat administratie uit handen nemen, al hangt hier een prijskaartje aan vast.

- 🔗 studentsonthemove.be/nl/beurzen
- 🔗 erasmus-plus.ec.europa.eu/nl/opportunities/opportunities-for-individuals
- 🔗 studentsonthemove.be/nl/international-offices
- 🔗 euroguidance-vlaanderen.be/naar-het-buitenland

Mijn buitenlandse stage bracht mij talenkennis, zelfvertrouwen en flexibiliteit bij.”

Een volledige opleiding volgen in het buitenland

Wil je een volledige opleiding starten aan een buitenlandse instelling voor hoger onderwijs? De kostprijs en toegankelijkheid hangen af van het gastland, de onderwijsinstelling én de opleiding die je wil volgen. Kijk op de website van de buitenlandse onderwijsinstelling voor info over studiefinanciering, huisvesting... Op studietoelagen.be krijg je uitleg over een eventuele studietoelage voor jouw buitenlandse studie.

Zoek je algemene informatie of opleidingen in bepaalde landen? Surf naar de officiële website voor het hoger onderwijs in jouw land van bestemming.

- 🔗 euroguidance-vlaanderen.be/naar-het-buitenland
- 🔗 onderwijskiezer.be/vz/hoger/hoger_buitenland.php
- 🔗 onderwijs.vlaanderen.be/buitenland
- 🔗 europa.eu/europass/en/learn-europe
- 🔗 enic-naric.net
Erkende opleidingen en instellingen voor hoger onderwijs per land
- 🔗 naricvlaanderen.be
Gelijkwaardigheid buitenlands - Vlaams diploma of getuigschrift
- 🔗 gostrange.be/getuigenissen

Machteld • 23 jaar
student Verpleegkunde

Ontdek het verhaal van Machteld

Syntra

Leren in de praktijk, opleidingen voor doeners

Ben je praktisch aangelegd en wil je graag een beroep of nieuwe vaardigheden leren? Bekijk dan de Syntraopleidingen. Kies tussen versnelde dagtrajecten van 1 tot maximum 3 jaar in avondonderwijs. Vakmensen en ondernemers die met beide voeten in de praktijk staan, leren je hun kennis en skills: een goede voorbereiding als je een eigen zaak wil starten of een vak wil leren. Syntra biedt meer dan 200 beroepsopleidingen aan. Je volgt les in klassikale trajecten, maar ook via online modules of werkplekleren.

Voltijdse opleiding overdag (1 jaar)

Ben je minstens 18 en op zoek naar een kort en krachtig opleidingstraject om snel aan het werk te kunnen gaan? Bij Syntra stoom je je in gemiddeld 1 jaar klaar om als werknemer of zelfstandige te werken. De opleidingen zijn praktijkgericht en hebben een component werkplekleren, stage of een praktische eindproef. Na 1 jaar behaal je je diploma of getuigschrift al. Jongeren blijven ten laste van de ouders.

Avondopleidingen

Werk je al en wil je een nieuw beroep aanleren? Dan is een avondopleiding van 1 tot 3 jaar iets voor jou. Volg bij Syntra praktijkgerichte opleidingen gericht op kennis en vaardigheden die je nodig hebt in je beroep.

Duaal leren

Jongeren van 15 tot 25 kunnen kiezen voor duaal leren: 4 dagen per week leer je op de werkvloer in een leerbedrijf, 1 dag volg je les bij Syntra.

Bedrijfsopleidingen

Jezelf professioneel versterken met een bijscholing om je expertise te vergroten, nieuwe kennis en competenties op te doen of verplichte erkenningen te behalen? Je kan kiezen uit + 500 opleidingen.

 syntra.be

“

Je kan geen fouten maken, alleen maar ontdekken wat je (niet) wil. Je hebt de tijd, neem die maar. Er is meer dan één weg naar je droomjob.”

Adelaide • 27 jaar
diamantslijper

Ontdek alle interviews

Adelaide straalt in haar job als diamantslijper

Van de universiteit...

In het secundair volgde ik kunstonderwijs. Daarna koos ik voor psychologie: een interessante studie, maar ik merkte al snel dat ik er niet mijn hele leven mee wilde vullen. In het secundair hield ik van kunstgeschiedenis, dus was mijn tweede keuze snel gemaakt: kunstgeschiedenis en archeologie aan de universiteit. Ook die studie was bijzonder interessant, maar ik hou niet van studeren...

...via het middelbaar...

Ik werk wel graag met mijn handen, ik hou van creëren. Daarom ging ik na drie jaar aan de universiteit... terug naar het secundair om een juwelenopleiding te volgen. Omdat ik mijn diploma al behaald had, hoefde ik alleen de specifieke vakken over metaalsmederij en edelstenen te volgen. Een van mijn leerkrachten was echt gepassioneerd door edelstenen en diamanten. Door haar werd ik ook helemaal verliefd op die bijzondere stenen. Dus volgde ik na mijn specialisatiejaar een opleiding via VDAB om diamanten te leren slijpen – een opleiding op de werkvloer. En op die vloer ben ik blijven werken. Ik verhuisde er zelfs voor van Wallonië naar Antwerpen.

...naar de perfectie

De perfect gevormde diamant proberen te creëren, met de ideale afmetingen en het volmaakte aantal facetten, dat is wat ik doe. Ik leerde het hele proces van diamanten slijpen, maar ik hou het meest van de laatste stap: de diamant polijsten en laten stralen. Mijn perfectionisme komt dan perfect van pas. Mijn job is elke keer weer spannend: je opent de steen en je ontdekt wat er binnenin zit. Dat is telkens een kleine verrassing. Wie kan zeggen dat hij elke dag verrast wordt op het werk?

Opleidingen om te starten als zelfstandige

In Vlaanderen en Brussel

Wil je hier een eigen zaak starten? Dan is het niet nodig om je basiskennis bedrijfsbeheer te bewijzen om een onderneming op te starten. Toch is het aan te raden om je voor te bereiden door een opleiding te volgen. In het secundair volwassenenonderwijs is er een flexibele opleiding Ondernemerschap, met modules waaruit je kan kiezen. Meer info in het centrum voor volwassenenonderwijs (CVO) van je keuze of via onderwijskiezer.be. Ook bij Syntra kan je terecht voor een opleiding.

Het Agentschap Innoveren en Ondernemen, VLAIO, is het aanspreekpunt voor alle ondernemers in Vlaanderen.

 vlaio.be

In Wallonië

Een zaak starten in Wallonië? Dan heb je - als je geen diploma hoger onderwijs hebt - een getuigschrift basiskennis bedrijfsbeheer nodig. Heb je dat getuigschrift nog niet behaald in het secundair onderwijs? Dan kan je in het volwassenenonderwijs de opleiding Bedrijfsbeheer volgen. Examens afleggen bij de Centrale Examencommissie kan ook.

 economie-werk.brussels/centrale-examencommissie

Bijkomende voorwaarden om te starten

Voor sommige zelfstandige activiteiten heb je een vergunning nodig of zijn er bijkomende voorwaarden, zoals een bewijs van beroepsbekwaamheid. Dat heb je enkel nodig voor Brussel en Wallonië. Informeer je bij de instanties hieronder. Je kan er ook terecht voor begeleiding en advies.

 vlaio.be/nl/begeleiding-advies/start
(voor Vlaanderen)

 1819.brussels/nl
(voor Brussel)

 1890.be
(voor Wallonië)

Wil je zelfstandig een vrij of intellectueel beroep (dokter, psycholoog, boekhouder, architect) uitoefenen? Dat kan alleen als je de juiste opleiding binnen het hoger onderwijs volgde.

Verder studeren in het secundair onderwijs

Wist je dat je ook in het secundair onderwijs extra opleidingen kan volgen na je 6de jaar?

Vanaf het schooljaar 2025-2026 volg je een 7de jaar dat je voorbereidt op een studie in het hoger onderwijs of een 7de jaar dat je voorbereidt op de arbeidsmarkt.

Vind info over welk diploma, attest of extra beroepskwalificaties je behaalt na je 7de jaar en wat je doorstroommogelijkheden zijn in het hoger onderwijs of op de arbeidsmarkt:

Vind meer info:

A young man with curly hair, smiling, is wearing a welding mask and protective gear (dark blue jacket, brown apron, red gloves). He is holding a welding torch and working on a metal piece on a workbench. The background shows a workshop environment with a green metal cabinet and various tools.

**“IK WIL EEN
WERKPLEK DIE
VUURWERK GEEFT.”**

ER IS ALTIJD EEN
REDE
OM BIJ TE LEREN

VOLWASSENENONDERWIJS.BE

Een opleiding volgen in het volwassenenonderwijs

In een centrum voor volwassenenonderwijs (CVO) kan je kiezen uit een brede waaier van opleidingen uit 50 studiegebieden en kan je een diploma secundair onderwijs behalen. Je kan er terecht voor ICT-, taal- en beroepsopleidingen op het niveau van het secundair onderwijs.

Het diverse aanbod van het volwassenenonderwijs is flexibel georganiseerd. Je kiest zelf op welk ritme je studeert: je kan zowel overdag als 's avonds les volgen. Sommige modules volg je volledig in het centrum of in afstandsonderwijs, voor andere combineer je contactmomenten met zelfstandig werk thuis of in een open leercentrum. Als je al een opleiding volgde of werkervaring hebt, kan het centrum je een vrijstelling geven voor 1 of meerdere modules.

Ook duaal leren en andere vormen van werkpleklernen, waarbij je een deel van de opleiding op 1 of meerdere werkplekken volgt, is soms mogelijk.

Het volwassenenonderwijs reikt erkende studiebewijzen uit. Je ontvangt een certificaat na het succesvol beëindigen van een opleiding en een deelcertificaat voor een module. CVO's die erkend zijn als testcentrum kunnen je eerder verworven competenties (EVC's) omzetten in een bewijs van beroepskwalificatie, een bewijs van deelkwalificatie of een bewijs van competenties.

Ontdek het aanbod op:

 volwassenenonderwijs.be

 opleidingskompas.be

NAAR DE ARBEIDSMARKT

**Wil je na het secundair onderwijs
meteen aan het werk?**

**Vind meer info over beroepssectoren,
diensten en organisaties die je op weg
kunnen helpen.**

62

VDAB

65

Beroepssectoren

66

Werken in het buitenland

Op naar je eerste job

Bijna of pas afgestudeerd? Op zoek naar je eerste job? Hier lees je hoe je dat doet. En hoe je een werkgever ervan overtuigt dat jij de geknipte kandidaat bent, zelfs zonder werkervaring.

vdab.be

Schrijf je in als werkzoekende op **vdab.be**

Dit kan vanaf januari van je laatste schooljaar.

3 voordelen van een snelle inschrijving:

- 1 Je bereikt duizenden werkgevers: publiceer je cv in de cv-databank.
- 2 Je krijgt jobsuggesties.
- 3 Je beroepsinschakelingstijd, de wachttijd voor je uitkering, start zodra je je studies beëindigd hebt.

Zet je sterke punten in de kijker

Een leuke job vinden zonder echte werkervaring? Ook jij kan scoren bij werkgevers door je sterke punten in de verf te zetten op je cv.

Ben je leider in een jeugdbeweging? Of doe je vrijwilligerswerk? Dat bewijst dat je initiatief durft te nemen en verantwoordelijk bent. Zit je in een sportclub? Dan ben je vast een teamplayer of ambitieus.

Doe nu al ervaring op

Een studentenjob, een stage of vrijwilligerswerk in een bedrijf dat je interessant vindt, is een goede start. Schoolprojecten en reizen tellen ook als ervaring.

Spreek je netwerk aan

Je familie, vrienden en kennissen zijn extra troeven in de zoektocht naar je eerste job. Laat hen weten dat je beschikbaar bent. Heel wat vacatures worden via via ingevuld.

Doe de jobtest

Weet je nog niet welke job bij je past? Doe deze korte jobtest en laat je inspireren.

 vdab.be/welke-job-past-bij-me

Online sollicitatiecoaching

Wil je je brief of cv laten nalezen, je sollicitatiegesprek oefenen of heb je een sollicitatievraag? De online sollicitatiecoaches helpen je.

 vdab.be/sollicitatiecoaching

Check de vacatures

In de VDAB-databank vind je duizenden jobs. Bewaar je zoekopdracht en vink aan dat je nieuwe jobs wil ontvangen via mail. Handig en snel.

 vdab.be/jobs

Gratis online cursussen en workshops volgen?

 vdab.be/opleidingen

 vdab.be/jongeren

Niels volgde zijn passie en werd buschauffeur

Van droom...

Als kind ging ik niet naar de crèche, maar mocht ik meerijden met mijn vader in zijn bus. Toen is het beginnen te kriebelen. Vanaf mijn veertiende reisde ik het hele land door op zoek naar alles wat met bussen te maken heeft. In het secundair volgde ik marketing en ondernemen en dat gaat me later van pas komen als ik doorgroei tot stelplaatsverantwoordelijke. Maar eigenlijk had ik maar één doel: zo snel mogelijk gaan werken. Na het secundair heb ik via VDAB mijn rijbewijs gehaald en een extra opleiding gevolgd om de baan op te kunnen. Een goede vriend offerde zich op om met mij te oefenen en toen was ik er klaar voor.

...naar werkelijkheid

Reizen voor je beroep én je eigen baas zijn, dat is zalig. Je bent altijd onderweg. Het voelt soms alsof je in een uitdagend spelletje zit: met een gelede bus door een klein straatje manoeuvreren, kaarsrecht parkeren op een miniem plekje... Als dat lukt, ben ik trots op mezelf. Ik voel me goed in die bus.

Het contact met de reizigers is een pluspunt. Elke dag kan ik babbeltjes doen. Je hoort veel, je krijgt complimentjes en soms zelfs een klein cadeautje. Dat is fijn. Vroeg opstaan vind ik nog steeds niet leuk. Maar ik sta liever op om met de bus te rijden dan om naar school te gaan. Omdat mijn job mijn passie is, neem ik het er graag bij.

Wil je gaan studeren? Zeker doen. Ligt jouw passie bij je droomjob? Stap de werkvloer op. Gaan werken is nooit een foute keuze. Als het toch niks voor jou is, kan je altijd nog gaan studeren.”

Niels • 19 jaar
buschauffeur

Ontdek alle interviews

Fanny gaf haar pop hippe kapsels en maakte er haar droomjob van

Van spelen...

Ik knipte de haren van mijn poppen al toen ik 7 was en ging ook zo snel mogelijk haarzorg volgen. Omdat ik zo gemotiveerd was, mocht ik voor de praktijk aansluiten bij de laatstejaars. Maar ik wilde mezelf nog meer uitdagen. Daarom koos ik voor dual learning: de basis leer je op school, op de werkvloer leer je zoveel meer. De praktijk in de vingers krijgen en perfectioneren: dat is wat ik graag doe."

...naar creëren

Na een job in een groot salon met veel kappers en nog meer drukte, ben ik bij mijn huidige bazin gaan werken. Ik wist al dankzij mijn stages en werkervaringen dat ik me beter voel in een

rustige omgeving. Hier kan ik tijd nemen voor mijn klanten: ik hou van de 1-op-1-gesprekken en de persoonlijke touch. En ik krijg de kans om veel bij te leren. Ik volg workshops, leer nieuwe technieken en snits... Ik blijf altijd up to date en volg graag nieuwe trends. En ook sociale media inspireren.

Mijn droom? Een eigen zaak opstarten. Ik wil een kapsalon creëren waar cliënten zich goed voelen en langskomen voor een verwenmomentje. Een gezellig plekje waar je kan relaxen. Je haren laten knippen in een koffiebar, genieten van het gebakje van de week en ondertussen een babbel doen met je kapster, die technieken gebruikt die echt bij jou passen, dat vind je later in mijn eigen salon.

“

Luister naar het advies van anderen, maar zoek goed uit wat jij wil doen. En als je 't weet, moet je ervoor strijden: ga voor je droom.”

Fanny • 19 jaar
kapster

Ontdek alle interviews

Wat zijn beroepssectoren?

In welke sector wil je werken?

Bedrijven en organisaties zijn verdeeld in sectoren op basis van hun kenmerkende kernactiviteiten. Denk aan de bouw- of banksector, de zorg of de horeca. Ze hebben elk hun eigen afspraken rond verloning, verlofdagen... De meeste sectoren hebben ook vormingsfondsen, die mee zorgen voor je verdere professionele ontwikkeling. Misschien heb je al een idee van de sector waarin je wil werken. Je kan contact opnemen met een sectorconsulent. Die vertelt je welke jobs en beroepen er zijn in de sector en welke opleidingen je daar best voor volgt.

Check het overzicht van alle sectoren in Vlaanderen en vind nuttige links.

Werken in het buitenland

Mag dat?

Als EU-burger heb je het recht om werk te zoeken in een ander EU-land, daar te wonen en te werken zonder een werkvergunning, visum of verblijfsvergunning. Ook als je er niet meer werkt, mag je in het land verblijven. Personen die de nationaliteit van Liechtenstein, Noorwegen, IJsland of Zwitserland hebben, mogen ook vrij reizen, wonen en werken in de EU.

🔗 ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=25&langId=nl

Om in een land buiten de Europese Economische Ruimte of EER (de EU + Liechtenstein, Noorwegen, IJsland) of Zwitserland te kunnen werken, moet je meestal een visum, verblijfsvergunning en arbeidskaart aanvragen. Elk land heeft zo zijn eigen regels, dus zoek dit goed uit. Informeer je bij de ambassade van het land waarin jij interesse hebt.

Ben je geen onderdaan van Europa en wil je in een land van de EER of Zwitserland werken, dan heb je een arbeidskaart nodig. Via de ambassade vind je meer info.

🔗 diplomatie.belgium.be

Een job zoeken

VDAB en Actiris maken je wegwijs in buitenlandse jobs en praktische zaken. Blijf je binnen Europa, informeer je dan bij EURES, het Europese jobnetwerk. Heb je interesse in grensarbeid, dan kan je terecht bij een Grensinfopunt. Je kan ook op zoek gaan naar jobs bij buitenlandse instellingen of bedrijven, of bij een multilaterale organisatie (EC, UNICEF, VN...). Kijk of hun website vacatures vermeldt, en volg hun socials.

🔗 vdab.be/internationaal/jobs

🔗 actirisinternational.be

🔗 eures.europa.eu

🔗 europa.eu/europass/nl

🔗 grenzinfo.eu/nl

Een Europass-profiel, cv en motivatiebrief helpen je om je ervaring, competenties en kwalificaties duidelijk te maken binnen Europa. Op het Europass-platform vind je ook vacatures in heel Europa.

🔗 europa.eu/europass/nl

Stage in het buitenland

Met het Flanders Trainee Programme (FTP) helpt de Vlaamse overheid om de kosten te verlichten voor een stage bij een multilaterale organisatie. Op

Instagram kan je FTP-stagiaires volgen. Het project 'Erasmus voor jonge ondernemers' geeft je de kans om te leren van ervaren ondernemers van kleine bedrijven in 1 van de deelnemende landen.

Ook het Prince Albert Fund en de provincie West-Vlaanderen bieden beurzen voor buitenlandse stages.

Ben je werkzoekend en woon je in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest? Dan kan je stage lopen in een ander Europees land via het Eurodissey-programma of Xperience Europe.

- 🔗 fdfa.be/nl/ftp
- 🔗 erasmus-entrepreneurs.eu
- 🔗 princealbertfund.be
- 🔗 west-vlaanderen.be/subsidies/international-subsidiereglement
- 🔗 actiris.brussels/nl/burgers/werken-buiten-brussel/een-project-in-europa
- 🔗 euroguidance-vlaanderen.be/naar-het-buitenland

Vrijwilligerswerk

Via het European Solidarity Corps kan je 2 tot 12 maanden als vrijwilliger werken in een non-profitorganisatie. Elke deelnemer heeft nadien recht op een Youthpass, een Europees deelnamecertificaat dat aantoonst wat je zoal hebt bijgeleerd. Blijf je liever in België? BEL'J is een programma waarmee je als vrijwilliger aan de slag gaat in een organisatie in de Franstalige of Duitstalige gemeenschap. Alleen, met 2 of met 3.

- 🔗 europeansolidaritycorps.be
- 🔗 jint.be/youthpass
- 🔗 bel-j.be
- 🔗 gostrange.be

Klaar om te vertrekken?

Op kmiel.info vind je wat je moet doen om administratief in orde te zijn voordat je naar het buitenland vertrekt. Thema's zoals kinderbijslag, ziekteverzekering, beroepsinschakelingsijd, uitkeringen, reis- en verblijfsdocumenten en belastingen komen aan bod.

Vlamingen in de Wereld helpt je bij jouw emigratieplannen met tips en tricks, contacten in je nieuwe thuisland en advies van een wereldwijde community.

- 🔗 kmiel.info
- 🔗 viw.be

Thomas vond zijn plekje in de klas én op de werkvloer

Van het ideale evenwicht...

In mijn laatste jaar moest ik kiezen. Ik ging wel graag naar school, vooral omdat ik mijn richting interessant vond. Maar een hele week in de klas zitten vond ik te veel. Twee dagen per week les en drie dagen op de werkvloer? Dat was perfect voor mij.

Ik volgde drie jaar drukvoorbereiding en het laatste jaar deed ik dat in duaal leren. Mijn school ging op zoek naar een bedrijf dat bij mij paste. Tijdens mijn stage werd ik goed begeleid en kreeg ik waardering. Ik voelde me goed op de werkvloer. Het viel zo goed mee dat ik na mijn stage een vast contract kreeg aangeboden. Ik ben gebleven en werk hier elke dag graag.

...naar de ideale job

Altijd hetzelfde doen, dat lijkt me saai. Ik wil altijd beter worden, blijven leren en groeien. En dat kan hier. Ik heb intussen in elke fase van het proces gewerkt en weet nu nog beter wat er bij mij past. Nog drie jaar studeren? Dat had gekund. Maar je kan niet alles op school leren: de theorie en de praktijk zijn niet altijd hetzelfde.

Voor het bedrijf is het leuk om jonge mensen aan te trekken die snel leren, en voor mij is het fijn om iets te doen wat ik graag doe. Op maandagochtend mischien net iets minder, maar dat neem ik er graag bij. Op school zijn er strenge regels, in het bedrijf gaat het er flexibeler aan toe. Ook dat past beter bij mij. Je bent deel van een team: je doet wat je moet doen en heb je wat tijd over, dan help je iemand. We zijn een goed team.

“

Onmiddellijk beginnen met werken, dat was niks voor mij. Maar tijdens duaal leren nog op school zitten en tegelijkertijd proeven van het werklevén? Dat kan ik iedereen aanraden.”

Thomas • 21 jaar
drukker en prepresser

Ontdek alle interviews

Jille doorbreekt de clichés als vrachtwagenchauffeur

Van dromen op school...

Een vrachtwagenchauffeur, dat is een gefrustreerde, oude man met een snor en een iets te krap marcelleke? Nee hoor. Vrachtwagenchauffeurs weten waar ze mee bezig zijn en houden hun hoofd er altijd bij. Met een vrachtwagen van 44 ton én brandstoffen draag je – letterlijk – veel verantwoordelijkheid. Dit is allesbehalve een saaie, ouderwetse job.

Toen ik klein was, zag ik het al zitten om met zo'n grote camion te rijden. Ik twijfelde nog wel even, want ik vond veel interessant. Maar ik kreeg in het secundair, vanaf de derde graad, de kans om de opleiding vrachtwagenchauffeur te volgen. En ik ben ervoor gegaan.

“

Zie je een vrachtwagenchauffeur en ben je benieuwd naar zijn of haar werkdag? Vraag het eens. Of loop eens binnen bij bedrijven. Ga niet alleen online op zoek naar info: stap het echte leven in.”

Jille • 22 jaar
chauffeur brandstoffen

Ontdek alle interviews

Je leert met verschillende vrachtwagens van verschillende maten en gewichten rijden, je weet hoe je ze moet onderhouden, je spreekt een mondje Duits... Na twee jaar haal je je auto- én vrachtwagenrijbewijs en alle attesten die je nodig hebt om aan het echte leven te beginnen. En dat zonder voor dat rijbewijs te moeten betalen.

...tot plezier onderweg

De vrijheid, die maakt het grote verschil met andere jobs. Een hele dag in een kantoor of in dezelfde ruimte zitten? Telkens dezelfde collega's? Deadlines? Dat is er voor mij niet bij. Ik rijd met brandstoffen, dus ik voel niet veel tijdsdruk. Ik begin wel vroeg – een werkdag loopt vaak van 5 tot 17 uur –, maar af en toe ben ik een weekje weg en kan ik eens uitslapen. Wat ook leuk is: je leert heel België kennen, je kantoor ziet er elke dag anders uit. En het is een sociaal beroep: je komt veel mensen tegen in de laaddepots, er is een grote collegialiteit... én ik heb veel tijd om telefoontjes te doen, dat ook. Ik verveel me nooit.

WOORDENLIJST

A

Academische bachelor p.4, 26, 29
Afstandsonderwijs p.37,59
Artistieke toelatingsproef p.29
Audiovisuele en beeldende kunst p.29
Avondaanbod p.5,37,54
Avondopleiding p.54

B

Bacheloropleiding p.24, 25, 26, 29, 31, 32, 37
Banaba p.4, 25
Bijscholing p.54
Brandweer p.48
Bedrijfsbeheer p.56
Beroepssectoren p.65
Beurzen p.53, 67
Beursstudent p.40
Bijzonder statuut p.15
Blinkers p.10, 11, 19, 20

C

CLB p.20
Clbch@t p.10, 20
Columbus p.12
Creditcontract p.37
CVO p.56, 59

D

Defensie p.50
Diplomacontract p.30
Diplomavoorwaarde p.25
Doctoraat p.26

E

ECTS-credits p.52
Educatieve graduaatsopleiding p.39
Educatieve bacheloropleiding p.39
Educatieve masteropleiding p.39
Examens p.29
Examencontract p.31, 37
Explorer p.19

G

Graduaatsopleiding p.24

H

Hogeronderwijsregister p.43

I

Inclusief hoger onderwijs 34, 52
Inclusivemobility.eu p.35, 52
IJkingstoets p.29
Inschrijvingsgeld p.40
I-Prefer p.11, 19
I-Study p.11, 19

J

Jobtest p.62

K

Knelpuntberoep p.5, 8
Keuzeproces p.8, 11, 19

L

Leerlingenbegeleiding p.20
Leerkrediet p.30
Leerwinkel p.21
Lerarenopleiding p.29, 39
Luchtvaart p.46

M

Masteropleiding p.4, 26
Manama p.4, 26
Muziek en podiumkunsten p.29

N

NARIC-Vlaanderen p.37, 53

O

Onderwijskiezer p.19
Open Universiteit p.37
Opleidingsonderdeel p.30, 32, 37

P

Piloot p.46
Politie p.46
Professionele bachelor p.4, 25

S

Schakelprogramma p.4, 25, 26
School of Arts p.24, 25, 26, 42
Sectoren p.65
Sectorconsulent p.65
SID-IN, Studie-informatiedagen p.14
SIHO, Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs p.34
Sollicitatiecoaching p.62
Starttoetsen p.29
Starten als zelfstandige p.54, 56
Studentenvoorzieningen p.40
Studiefinanciering p.40
Studiekosten p.40
Studielening p.40
Studiepunten p.24, 25, 26, 30, 37, 40
Studierendement p.32
Studietoelage p.40
Syntra p.54, 56

T

Toelatingsexamen p.29
Toelatingsvoorwaarden p.24, 25, 26, 29

U

Uniformberoepen p.46
Universitaire bacheloropleidingen p.4, 26, 29

V

VDAB p.62
VLIR p.53
Voorbereidingsprogramma p.26, 31
Vrijwilligerswerk.be p.8, 62, 67

Z

Zelfstandige p.54
7de jaar p.57

Colofon

Dit magazine kwam tot stand dankzij de samenwerking tussen de afdeling Communicatie en de afdeling Hoger onderwijs van het Departement Onderwijs en Vorming met: Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen, Onderwijskiezer.be, VCLB, CLB GO!, Vlaamse Interuniversitaire Raad, Vlaamse Hogescholenraad en Euroguidance Vlaanderen @ EPOS vzw.

Coördinatie en eindredactie

Departement Onderwijs en Vorming, afdeling Communicatie
Baukje Vanthournout, An De Busser & Stefan Pien

Redactieraad

Els Barbé, Maarten Bresseleers, Bram Deeren, Nina Mares, Debby Peeters, Viona Raymaekers, Katelijn Van Avermaet, Pascal Van Geit, Ingrid Van Oost, Jean-Marie Van Steenwinckel & Joke Verlinden

Grafische vormgeving

Departement Onderwijs en Vorming, afdeling Communicatie
Guy Adam

Fotografie

Aangeleverd door: AP Hogeschool, Belgian Federal Police, Campus Vesta, Défense – La Défense, Departement Onderwijs en Vorming- afdeling Communicatie - Kim Baele, Erasmushogeschool Brussel, HOGENT / skinn branding agency, Hogere Zeevaartschool, Hogeschool PXL, Hogeschool VIVES, Howest, In the air – Snapshots by A, KU Leuven - Rob Stevens, LUCA School of Arts, Syntra AB, Thomas More, UHasselt - Liesbeth Driessen, Universiteit Antwerpen, Universiteit Gent en VUB.

Verantwoordelijke uitgever

Ann Verhaegen, Secretaris-generaal
Departement Onderwijs en Vorming
Koning Albert II-laan 15 bus 134, 1210 Brussel

Druk

print.vlaanderen

Depotnummer

D/2024/3241/199

Tips, vragen of opmerkingen over dit magazine?

Mail naar sidin@vlaanderen.be.

Copyright

Niets uit dit magazine mag worden gekopieerd of op andere wijze worden verspreid zonder uitdrukkelijke toestemming van de redactie

WELKOM OP DE SID-IN

Begin 2025 kan je de Studie-informatiedagen of SID-ins bezoeken.
Je kan er praten met studenten, docenten en professionals.
Stel er al je vragen over opleidingen, beroepen of je grenzen
verleggen naar het buitenland.

Waar en wanneer?

KLASSIKAAL BEZOEK

donderdag
vrijdag

van 9 tot 16 uur

VRJ BEZOEK

zaterdag

van 10 tot 16 uur

LEUVEN

Brabantthal, Brabantlaan 1, 3001 Leuven
van donderdag 16 tot en met zaterdag 18 januari 2025

GENT

Flanders Expo - Hal 1, Maaltekouter 1, 9051 Gent
van donderdag 23 tot en met zaterdag 25 januari 2025

KORTRIJK

Kortrijk Xpo - Hal 4, Doorniksesteenweg 216, 8500 Kortrijk
van donderdag 30 januari tot en met zaterdag 1 februari 2025

ANTWERPEN

Antwerp Expo - Hal 4, Jan Van Rijswijcklaan 191, 2020 Antwerpen
van donderdag 6 tot en met zaterdag 8 februari 2025

GENK

Limburghal - Hal A en B, Jaarbeurslaan 6, 3600 Genk
van donderdag 13 tot en met zaterdag 15 februari 2025

 sidin.be